

## Översyn av socialtjänstnämnden, slutrapport

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen i budget 2004 att se över socialtjänstnämndens organisation får härmed anses fullföljt.
2. Socialtjänstnämnden har ansvaret för de operativa verksamheter som är stads- och sektorsövergripande.
3. Kommunstyrelsen har ansvaret för stadsövergripande uppföljning, styrning och samordning.
4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden utreda LSS-kollo i enlighet med vad som framförs i utredningen.
5. Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en fördjupad utredning av stadens stöd till barn och ungdomar samt barn och ungdomsvården.
6. Socialtjänstnämnden får i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla verksamheterna inom HVB Barn och Ungdom
7. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnder och socialtjänstnämnden samt stadens stöd i övrigt vad gäller hemlösa.
8. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda stadens möjligheter att bedriva verksamheter inom HvB barn och ungdom samt vuxna i andra former.
9. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda ansvaret för mindre verksamheter.

**Föredragande borgarrådet Annika Billström** anför följande.

### *Bakgrund*

Kommunfullmäktige gav i budget 2004 kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn av socialtjänstnämnden. Utredningsarbetet har genomförts av konsultföretaget Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

Utredningens direktiv har varit att beakta möjligheterna till rationaliseringar och effektiviseringar av verksamheten inom socialtjänstförvaltningen. Vidare har utredningen haft i uppdrag att lämna förslag rörande ansvaret för stadsövergripande sociala frågor.

Syftet med översynen av socialtjänstnämndens organisation var att se över hur väl nämndens målsättningar och reglementen uppfylls samt skapa förutsättningar för ökad effektivitet. Utredningen skulle också lämna förslag och förtydliga ansvaret för vissa sociala frågor, som t ex kommunstyrelsens/kommunfullmäktiges övergripande ansvar och socialtjänstnämndens ansvar för operativa och andra verksamheter. Uppdraget får i och med detta ärende anses vara fullföljt.

### *Remisser*

Rapporten har remitterats för synpunkter till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, socialtjänstnämnden, Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta stadsdelsnämnd, Vantörs stadsdelsnämnd, Rinkeby stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Liljeholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Katarina-Sofia stadsdelsnämnd, Kista stadsdelsnämnd, Hägerstens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd samt Skärholmens stadsdelsnämnd.

*Stadsledningskontoret* instämmer i utredningens förslag att genomföra en fördjupad utredning om stödet till barn och ungdom samt ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden för hemlösa. Stadsledningskontoret anser dock att dessa fördjupade utredningar ska ha stadsövergripande karaktär och omfatta hela stödet till barn och ungdomar och hemlösa samt stadens behov av olika institutioner.

*Utbildningsnämnden* delar socialtjänstnämndens till vissa delar otydliga ansvarsförhållande till stadsdelsnämnderna. Utbildningsnämnden anser att det

skulle vara en fördel om stadsövergripande frågor, oavsett om det rör utbildning, socialtjänst eller annat verksamhetsområde, hanteras på likartat sätt i staden. Det är en förutsättning för att staden ska få en för alla parter tydlig politisk och administrativ organisation.

*Socialtjänstnämnden* anser att det är av stor vikt att den specialistkompetens som finns samlad inom socialtjänstförvaltningen förblir inom förvaltningen. Stadsdelsnämnderna skall även fortsättningsvis kunna vända sig till förvaltningen och erhålla stöd och svar på sina frågor. Socialtjänstnämnden anser att förvaltningen även i fortsättningen skall vara organiserad på samma sätt som den är idag och att stadsdelsledningskontoret inte utökas på socialtjänstförvaltningens bekostnad.

*Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd* föreslår att socialtjänstnämnden även i fortsättningen får uppdraget att bedriva kommunövergripande verksamhet, som socialjouren, härbärgen för bostadslösa, HvB m.m. Likaså att utforma stadsövergripande riktlinjer inom det sociala området med hänsyn till likställighetsprincipen. Stadsdelsnämnden finner det önskvärt att det vid utformandet av riktlinjer inom försörjningsstöd, tas hänsyn till de ekonomiska ramar som stadsdelsnämnderna får för denna verksamhet.

*Älvsjö stadsdelsnämnd* delar i huvudsak rapportens överväganden och ställningstaganden, bl. a. att ansvaret för beredning av principiella och stadsövergripande socialtjänstfrågor flyttas till stadsledningskontoret, att delar av verksamheten även fortsättningsvis är intäktsfinansierad samt att det finns behov av en översyn av rutinerna för tak-över-huvudet-garantin.

*Spånga-Tensta stadsdelsnämnd* delar i huvudsak utredarens överväganden och slutsatser, men vill särskilt lyfta fram förslaget att skilja på ansvaret för beredning av ärenden till kommunstyrelsen och på det operativa arbete som socialtjänstnämnden utför. Stadsdelsnämnden håller med om att beredningsansvaret för riktlinjer, principer och uppföljningen inom socialtjänsten bör flyttas till stadsledningskontoret.

Socialtjänstnämnden bör ha ett sammanhållet ansvar för produktionen av HvB-platser både i egen regi och för upphandlade platser och avse både HvB-vård för barn, ungdomar och vuxna. Stadsdelsnämnden framhåller att det är viktigt att staden även fortsättningsvis kan erbjuda grundskydd/akutplatser i tillräcklig omfattning och vid rätt tillfälle. Stöd och boende till hemlösa bör även fortsättningsvis kunna ske stadsövergripande. Stadsdelarna bör dock få ett större ansvar än idag.

*Bromma stadsdelsnämnd* instämmer i huvudsak i utredningens förslag. Avsnittet om att ge enheten för hemlösa en förändrad inriktning och att stads-

delsnämnderna får ta ett större ansvar för de personer som kan hänföras till stadsdelen anser stadsdelsnämnden vara mycket diffust. Stadsdelsnämnden anser att alla stadsdelar redan idag och sedan länge ansvarar för ett stort antal hemlösa.

*Enskede-Årsta stadsdelsnämnd* konstaterar att få direkta förändringar föreslås i utredningen. Att beredningsansvaret föreslås flyttas från socialtjänstnämnden till stadsledningskontoret för frågor av principiell och/eller stadsövergripande karaktär är bra. Vissa verksamheter föreslås utredas ytterligare. Stadsdelsnämnden anser att dessa fördjupade utredningar är motiverade, men det är viktigt att dessa samordnas med andra utredningar som görs avseende stadsledningskontorets framtida organisation. Stadsdelsnämnden understryker att några områden är särskilt viktiga att behålla i ett stadsövergripande ansvar såsom socialjour, arbete med hemlösa utan stadsdelsanknytning samt verksamhet inom prostitutionsenheten.

*Vantörs stadsdelsnämnd* har beslutat att avstå från att inlämna remissvar.

*Rinkeby stadsdelsnämnd* anser att utredningen väl beskriver stadens övergripande verksamheter och den balans som måste finnas mellan stadsdelsnämndernas lokala behov och stadens gemensamma ansvar för utsatta grupper. Stadsdelsnämnden stödjer utredarens förslag till förtydliganden i ansvarsfrågor samt förslagen till fördjupade analyser avseende HVB barn och ungdom samt verksamheten för hemlösa.

*Skarpnäcks stadsdelsnämnd* anser att utredningen och dess slutsatser överensstämmer med nämndens uppfattning. Stadsdelsnämnden vill peka på att stadsdelen inte använder Kriscentrum annat än i yttersta nödfall på grund av kostnaden, då det finns andra bra alternativ.

*Östermalms stadsdelsnämnd* instämmer med utredningen att det inte finns några fördelar med att flytta verksamhet från socialtjänstnämnden till stadsdelsnämnderna, eftersom samtliga verksamheter är av den karaktären och i regel sådan volym att drift under socialtjänstnämndens ansvar är att förorda. I utredningen föreslås verksamheterna vara intäktsfinansierade vid köp av resurser från socialtjänstförvaltningen.

*Farsta stadsdelsnämnd* uttalar sig mycket positivt om de förslag som finns i SPO om att kommunstyrelsen ska ha ett mer samordnande och policyskapande ansvar samt i hög grad ska ha för stadens verksamhet. Stadsdelsnämnden vill särskilt understryka vikten av att åtgärder sker beträffande HVB Barn och ungdoms och HBV vuxnas låga beläggning på vissa behandlingshem. Stadsdelsnämnden anser att kommunstyrelsen bör pröva möjligheten att för en tid inrätta en beredning för att utarbeta ett program samt förbättra samordningen i

frågor kring hemlösa. Många förvaltningar och bolag i staden är berörda av frågan. Nämnden vill då i första hand se förslag om förebyggande åtgärder – t.ex. vräkningsakut, skuldsaneringsråd, utvecklad familjerådgivning, aktivare arbetsförmedling, utvecklat drogförebyggande, utvecklad kriminalvård, aktivera socialtjänststöd.

*Liljeholmens stadsdelsnämnd* avgränsar sitt svar till mer principiella frågor och gör inte någon bedömning av de olika delverksamheter som bedrivs inom socialtjänstförvaltningen. En generell uppfattning är dock att verksamheten är välskött.

*Norrmalms stadsdelsnämnd* delar utredningens bedömning att höga kostnader för anlitan av kriscentrum för kvinnor kan vara en orsak till att vissa stadsdelar inte utnyttjar denna viktiga inrättning. Av den anledningen bör också en viss subvention ske av denna verksamhet så att utsatta kvinnor alltid får den hjälp de behöver och att inte verksamhet får råda om sådana stödinsatser på grund av höga kostnader per vård dygn för stadsdelsnämnderna.

*Kungsholmens stadsdelsnämnd* finner att rapporten består av mest beskrivningar och överväganden men av få konkreta förslag och förefaller verkar anse att det mesta fungerar bra. Frågan om anpassning av volym och kostnader för HVB-hem är viktig att fortsätta se över.

*Katarina-Sofia stadsdelsnämnd* har i huvudsak inget att erinra mot förslagen. Dock redovisar stadsdelsnämnden vissa invändningar beträffande den fortsatta utredningen om insatser för barn och ungdom.

*Kista stadsdelsnämnd* tillstyrker rapportens förslag men betonar vikten av att förvaltningens verksamheter måste få ta del av resurser som finns inom socialtjänstnämndens organisation. Stadsdelsnämnden anser att socialtjänstnämnden även fortsättningsvis behåller sin upphandlingsfunktion gällande barn- och ungdomsvård. Nämnden framhåller att ansvaret för den övergripande gemensamma upphandlingen för staden inte får ta ifrån stadsdelsnämnderna deras möjligheter till självbestämmande att efter beslut köpa den insats eller plats som är mest prisvärd med hänsyn till behovet hos den enskilde. Stadsdelsnämnden vill betona vikten av att stadsdelsnämnderna måste få ta del av de resurser som finns inom socialtjänstnämnden. Invandrare från kulturer med annan tradition vad avser professionell inblandning i privata och familjära problem är ofta underrepresenterade i t.ex. familjerådgivningsverksamheten inom socialtjänstnämnden.

*Hägerstens stadsdelsnämnd* instämmer i de slutsatser som dras i utredningen och har inget att invända mot förslagen till förändringar.

*Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd* anser att det är bra att socialtjänstnämnden ansvarar för de kommunövergripande verksamheterna och det bör inte föras över till stadsdelsnämnderna. Det är principiellt viktigt att staden ger socialtjänstnämndens intäktsfinansierade utförarverksamheter sådana förutsättningar att en sund konkurrenssituation uppstår i förhållande till vårdgivare på den öppna marknaden. Nämnden anser att staden inte bör driva kommunala HvB för barn och unga med förlustresultat. Stadsdelsnämnden påpekar att det saknas bra vård för ungdomar med svår missbruksproblematik i Stockholm. I fråga om LSS-kollo bör den princip tillämpas som innebär att den kommunala instans som har rätten att bevilja en viss förmån även har betalningsansvar för densamma. Stadsdelsnämnden ställer sig tveksam till den ordning som innebär att socialjouren kan bevilja härbärgesboende åt en hemlös person men sedan skicka fakturan till stadsdelsnämnden.

*Skärholmens stadsdelsnämnd* är positiv till de slutsatser och förslag som utredningen presenterar. Stadsdelsnämnden anser att utredningen även skulle ha lämnat förslag avseende ansvaret för sociala frågor och bedöma om de verksamheter som finns under socialtjänstnämnden drivs rationellt och till stadsdelsövergripande nytta.

#### *Mina synpunkter*

Socialtjänstnämnden ansvarar för operativa och andra verksamheter som antingen kräver hänsyn till helheten eller är för små och/eller för specialiserade för att överföras till stadsdelsnämnderna. Det finns i dessa fall inte några avgörande fördelar med att flytta ansvaret till stadsdelsnämnderna, eftersom det i allt väsentligt är välfungerande verksamheter med tydligt fokus på målgrupper och med god kompetens hos medarbetarna.

Jag håller med om problematiken kring LSS-kollo där beslut om bistånd fattas i stadsdelarna men finansieringen sker inom socialtjänstnämnden. Det är otillfredsställande att en för många barn och ungdomar så betydelsefull verksamhet har en splittrad ekonomisk och organisatorisk hemvist.

Utvecklingen inom den sociala barna- och ungdomsvården har under flera år gått mot allt färre placeringar på institution till förmån för ökade insatser på hemmaplan. Det är en utveckling som Stockholm delar med övriga kommuner. Stadens verksamheter inom HvB Barn och unga ska utvecklas utifrån stadsdelsnämndernas behov. Socialtjänstnämnden får i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla verksamheterna inom HvB Barn och unga så att de resursmässigt motsvarar stadsdelsnämndernas behov. I detta uppdrag ingår

även att bedöma hur stor beredskapsorganisation som behövs för att säkra det yttersta skyddet.

Fortsatta och fördjupade studier behöver göras, för att säkerställa att utsatta barn och ungdomar får de insatser de är i behov av. De insatser som ersätter institutionsplaceringar måste också granskas så att de kan utvärderas. Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en sådan fördjupad utredning av stadens hela stöd till barn och ungdomar samt barn- och ungdomsvården. I utredningsarbetet är det viktigt att tillvarata de kunskaper som finns hos FoU-enheten, stadsdelarna och socialtjänstförvaltningen.

Min uppfattning är, i enlighet med utredningen, att principen ska vara att HvB barn och ungdom ska vara intäktsfinansierad och bedrivas på grundval av den efterfrågan som finns i stadsdelarna. Subventionering av vårddygnsavgifter bör undvikas och endast komma ifråga under speciella omständigheter, t.ex. i ett uppbyggnadsskede eller som övergående och tillfällig insats under en omstrukturering. HvB barn och ungdom bör ha en prissättning och volym som i allt väsentligt möter behov och efterfrågan.

Jag instämmer i utredningens påpekande att det inte är lämpligt att staden i konkurrens med affärsdrivande verksamhet sluter avtal med andra kommuner om försäljning av platser i den egna verksamheten på rent kommersiell grund. Det bör i så fall endast ske i marginell utsträckning. Samtidigt kan jag konstatera att värnet om utsatta grupper och möjligheten att bedriva angelägen vård och behandling ibland innebär att verksamheter ska bedrivas, trots att stadens egna underlag stundom är för litet. Det finns därför anledning att pröva om sådana idag egna verksamheter inom HvB Barn och unga samt vuxna kan bedrivas i andra former såsom i samarbete med andra kommuner och vårdgivare.

Utredningen föreslår en fördjupad utredning för att klargöra hur ansvarsfördelningen mellan socialtjänstförvaltningen och stadsdelsnämnderna för hemlösa bör vara. Det är viktigt att klargöra ansvarsfördelningens administrativa konstruktion som den kommer till uttryck i stadens riktlinjer när det gäller t ex Tak-över-huvudet-garantin och den s k två-årsregeln. Jag menar, utöver vad utredaren föreslår, att den fördjupade utredningen som kommunstyrelsen får i uppdrag att utföra, ska vara stadsövergripande och omfatta hela stödet till hemlösa. Viktigt blir att i utredningsarbetet ta hänsyn till det mycket omfattande arbete som frivilligorganisationerna utför och den kunskap de besitter. Likaså bör den verksamhet som landstinget bedriver för hemlösa i Stockholms stad tas hänsyn till i utredningsarbetet.

I budget 2003 beslutade kommunfullmäktige följande: ”ansvaret för heminstruktörer skall utredas i samband med utredningen om stadens politiska organisation”. I utredningen hänvisas frågan till genomlysningen av socialtjänstnämnden. Huruvida heminstruktörerna ska vara en central funktion eller en funktion under stadsdelsnämnderna är ännu inte utredd. Denna frågeställning måste därför utredas vidare. I denna utredning bör även andra små verksamheter, såsom dödsboudredningar ingå.

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Lotta Edholm* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag
2. inte föra över beredningsansvaret från SotF till SLK
3. hemställa om att staten övertar ansvaret för LSS
4. ge socialtjänstnämnden i uppdrag att utveckla verksamheten inom HVB Barn och Ungdom i syfte att skapa möjlighet till bolagisering och avknoppning av verksamheten
5. därutöver anföras.

Stockholmarna skall garanteras en god och individuellt anpassad omsorg. Det är en av de absolut viktigaste utmaningarna för framtiden. Det kommunala ansvaret inom omsorgerna måste stärkas på de områden som är kommunens ansvarsområde och flyttas till rätt huvudman inom andra områden.

Oavsett var i staden de bor har alla rätt att få en likvärdig vård, omsorg och service. Insatserna inom omsorgen skall utformas med respekt för den enskildes önskemål och val, så att de utgör ett stöd för den enskilde att leva ett så självständigt och tryggt liv som möjligt.

Behovet av valfrihet, individuell anpassning, är minst lika stor i socialtjänsten som någon annanstans i välfärden. Den enskildes valfrihet skall stärkas genom att det skall finnas en rik mångfald av aktörer som ägnar sig åt professionellt socialt arbete.

Lagen om LSS är en rättighetslag där statsmakten genom lagstiftningen garanterar den enskildes rättigheter. Med en sådan lagstiftning är det naturliga att regeringen också övertar det fulla ekonomiska ansvaret för LSS-verksamheten. Så är inte fallet i dag.

Utöver stigande kostnader för staden innebär detta en allt större risk för att LSS urholkas som rättighetslag i takt med att rätten till assistent ställs mot andra utgifter för att klara budget. Eftersom lagen omfattar preciserade rättigheter för den enskilde och

samtidigt ger ett ytterst begränsat utrymme för kommunerna att agera bör också finansieringen vara statens ansvar. Stockholms stad bör verka för att assistansverksamheten i framtiden helt bekostas av staten.

Dagens system med en bristfällig statlig finansiering kombinerat med ett mellan-kommunalt utjämnningssystem inom LSS leder till att kommuner, likt Stockholm, som har haft en ambitiös målsättning avseende utbyggnad av bostäder för funktionshindrade och därmed blivit attraktiv som bostadsort drabbas negativt. Förfarandet med viten förstärker denna tendens. Det bör införas ett nationellt, statligt finansierat pengsystem för LSS.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen i budget 2004 att se över socialtjänstnämndens organisation får härmed anses fullföljt.
2. Socialtjänstnämnden har ansvaret för de operativa verksamheter som är stads- och sektorsövergripande.
3. Kommunstyrelsen har ansvaret för stadsövergripande uppföljning, styrning och samordning.
4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden utreda LSS-kollo i enlighet med vad som framförs i utredningen.
5. Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en fördjupad utredning av stadens stöd till barn och ungdomar samt barn och ungdomsvården.
6. Socialtjänstnämnden får i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla verksamheterna inom HVB Barn och Ungdom
7. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnder och socialtjänstnämnden samt stadens stöd i övrigt vad gäller hemlösa.
8. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda stadens möjligheter att bedriva verksamheter inom HvB barn och ungdom samt vuxna i andra former.
9. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda ansvaret för mindre verksamheter.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:  
ANNIKA BILLSTRÖM

*Anette Otteborn*

## ÄRENDET

Kommunfullmäktige gav i budget för 2004 kommunstyrelsen i uppdrag att leda en översyn av socialtjänstnämnden. Syftet var att se hur väl nämnden uppfyller sina målsättningar och sitt reglemente samt skapa förutsättningar för att öka effektiviseringen i hela verksamheten.

### *Bakgrund*

Kommunstyrelsen fick i budgeten för år 2004 i uppdrag av kommunfullmäktige att se över socialtjänstnämndens organisation. Syftet med organisationsöversynen var att se över hur väl socialtjänstnämndens målsättningar och reglementen uppfyllts samt att skapa förutsättningar för en ökad effektivisering i hela verksamheten. Enligt utredningsdirektiven skulle utredningen metodiskt analysera och beakta möjligheter till rationaliseringar och effektiviseringar av socialtjänstnämndens verksamhet. Utredningen skulle också lämna förslag och förtydliga ansvaret för vissa sociala frågor som t.ex. kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens övergripande roll och ansvar, socialtjänstnämndens ansvar för operativa och andra verksamheter samt i arbetsmarknadsfrågor. Utredningsuppdraget har genomförts av konsulten Ingemar Knutsson från Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

### *Utredningens förslag i korta drag*

Kommunfullmäktige gav i budget 2004 kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn av socialtjänstnämnden. Utredningsarbetet har genomförts av konsultföretaget Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

Utredningens direktiv har varit att beakta möjligheterna till rationaliseringar och effektiviseringar av verksamheten inom socialtjänstförvaltningen. Vidare har utredningen haft i uppdrag att lämna förslag rörande ansvaret för stadsovergripande sociala frågor.

### *Socialtjänstnämndens operativa verksamheter*

Utredningen bedömer att det inte finns några avgörande fördelar som talar för en förändring när det gäller socialtjänstnämndens ansvar för sådana operativa verksamheter som kräver hänsyn till helheten för staden eller som är för små och specialiserade för att delas upp. Staden har tidigare provat s k KÖV:ar,

kommunövergripande verksamheter, inom stadsdelsnämnderna. Utredningen anser inte att det bör göras när det gäller nämndens operativa verksamheter.

#### *Finansieringsformer för kundorienterad verksamhet mm*

Socialtjänstnämndens kundorienterade verksamhet, institutions- och behandlingsplatser (HVB) är intäktsfinansierad, i huvudsak genom försäljning till stadsdelsnämnderna. Utredningen visar att ytterligare översyn är nödvändig, särskilt rörande HVB barn och ungdom. Stadsdelarna anser nämligen att verksamheten är för dyr och att den inte passar deras behov. Det leder till låg beläggning, uteblivna intäkter och en ekonomiskt ineffektiv verksamhet.

#### *Ansvar för stadsövergripande sociala frågor*

Socialtjänstnämnden har till uppgift att bereda ärenden till kommunstyrelsen avseende riktlinjer, principer och uppföljning inom socialtjänsten utom äldreomsorgen. Beredningsuppgiften delar socialtjänstförvaltningen med stadsledningskontoret. Det innebär att efter beslut i socialtjänstnämnden om förslag till beslut i kommunstyrelsen kan ytterligare en tjänstemannaberedning genomföras av stadsledningskontoret.

Utredningen föreslår som lösning att stadsledningskontoret övertar rollen som beredningsorgan när det gäller stadsövergripande socialtjänstfrågor. I stället bör stadsledningskontoret anlita den expertis som behövs för beredningen från socialtjänstförvaltningens stab. På det sättet kan den dubbla beredningen undvikas. Samtidigt klargörs att socialtjänstnämnden inte är överställd stadsdelsnämnderna i frågor som rör socialtjänst.

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 16 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

#### *Ärendets beredning*

Ärendet har remitterats för yttrande till stadsledningskontoret, där det har beretts av finansavdelningen. Ärendet har även remitterats till socialtjänstnämnden, utbildningsnämnden och samtliga stadsdelsnämnder.

### *Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande*

Stadsledningskontoret instämmer i utredningens förslag om att beredningsansvaret i frågor av principiella och stadsövergripande karaktär ska flyttas från socialtjänstnämnden till stadsledningskontoret. Denna inriktning överensstämmer även med SPO-utredningens förslag, där det framgår bl.a. att kommunfullmäktige ansvarar för alla kommunövergripande program, policys, riktlinjer och program som ska gälla fler än en nämnds ansvarsområde. Stadsledningskontoret ska ansvara bl.a. för utarbetande av riktlinjer, som ska kostnadsberäknas, i nära samverkan med berörda nämnder. Vid framtagandet av olika styrdokument ska socialtjänstnämndens tjänstemannaexpertis anlitas som sakkunniga bl.a. vid framtagandet av riktlinjer och i olika utrednings- och beredningsarbeten. I SPO-utredningen framgår därutöver att stadsledningskontoret inte ska ansvara för några operativa arbetsuppgifter. Samtidigt kan det konstateras att stadsövergripande frågor inom socialtjänstens område t.ex. utbildningar och seminarier kring riktlinjer och policys är mycket viktiga för stadsdelsnämndernas personal.

Enligt SPO-utredningen ska stadsdelsnämnderna ansvara för att invånarna får tillgång till den kommunala servicen som kommunfullmäktige fattat beslut om inom sitt ansvarsområde.

Servicen kan tillhandahållas i egen regi eller köpas av annan nämnd eller av entreprenör. För verksamheter som kräver biståndsbedömning bör bedömningsansvar och ekonomiskt ansvar följas åt. Facknämnderna ska ansvara för verksamheter som kräver hänsyn till helheten för staden eller är för små för att delas upp på olika stadsdelsnämnder. Facknämnderna ska samverka med stadsdelsnämnderna i frågor som berör stadsdelsnämndernas geografiska ansvarsområden.

Stadsledningskontoret anser att stadsdelsnämnderna i princip ska ansvara för all verksamhet som är inriktad till dess invånare. Däremot instämmer kontoret i utredningens förslag om att inte flytta socialtjänstnämndens ansvar för operativa och andra stadsövergripande verksamheter till stadsdelsnämnder. När det gäller rent operativa verksamheter som t.ex. upphandling av enstaka vårdplatser och verksamheter som är små, specialiserade och kräver helhetssyn över hela staden, finns det inga ekonomiska och verksamhetsmässiga vinster att fördela ansvaret av dem till 18 stadsdelsnämnder. Genom att verksamheterna är samlade inom samma nämnd bibehålls den specialiserade kunskapen som behövs inom verksamheten. Att fördela ansvaret för sådana verksamheter till 18 stadsdelsnämnder kan varken ekonomiskt eller verksamhetsmässigt vara försvarbart då det finns överhängande risk att erfarenhet och kunskap om verksamheten går förlorad vid en decentralisering.

Stadsledningskontoret instämmer i utredningens förslag om att de medel som socialtjänstnämnden har för utbildning av stadsdelsnämndernas personal inte ska fördelas till stadsdelsnämnderna, eftersom det handlar om låga belopp och som används för speciella utbildningsinsatser.

I samband med verksamhetsberättelse för år 2004 redovisar stadsdelsnämnderna en fortsatt minskning av antalet vårddygn inom dygnetruntvård för barn och ungdomar. Inom vuxenvården minskar antalet vårddygn på institutions- och behandlingshem och ökar när det gäller boendeplaceringar. Stadsdelsnämndernas minskade behov av antalet institutionsplatser påverkar således negativt socialtjänstnämndens kundorienterade verksamheter som redovisar stora underskott inom HVB barn och ungdom. Stadsledningskontoret anser det därför vara viktigt att socialtjänstnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna utvecklar verksamheternas innehåll och volym så att de resursmässigt bättre motsvarar stadsdelsnämndernas behov. Kontoret anser det inte vara ekonomiskt försvarbart att bedriva sådan verksamhet som inte efterfrågas av stadsdelsnämnderna. Subventionering av vårddygnskostnaden ska enligt stadsledningskontoret undvikas och användas endast i några enstaka fall som en tillfällig ekonomisk lösning av verksamhetens finansiering.

Samtliga stadsdelsnämnder efterfrågar platser inom HVB vuxna enligt utredningen, men att en del av platserna säljs till andra kommuner. Utredaren påpekar att det inte är lämpligt att staden i konkurrens med affärsdrivande verksamhet sluter avtal med andra kommuner om försäljning av platser på rent kommersiell grund. Enligt kommunallagens intentioner bör försäljning av egen regi verksamhet endast ske i marginell utsträckning. I princip ska den verksamhet som inte efterfrågas avvecklas om inte politiska beslut tagits för att värna det yttersta skyddet för utsatta grupper. Stadsledningskontoret anser att när stadens eget underlag för verksamheten är för litet, bör det utredas vidare om vilka möjligheter staden har för att kunna bedriva verksamhet i samverkan med andra kommuner eller i bolagsform.

Stadsledningskontoret instämmer i utredningens förslag om att genomföra en fördjupad utredning om stödet till barn och ungdom samt ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden för hemlösa. Stadsledningskontoret anser dock att dessa fördjupade utredningar ska ha stadsövergripande karaktär och omfatta hela stödet till barn och ungdomar och hemlösa samt stadens behov av olika institutioner.

## REMISSER

Rapporten har remitterats för synpunkter till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, socialtjänstnämnden, Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta stadsdelsnämnd, Vantörs stadsdelsnämnd, Rinkeby stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Liljeholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Katarina-Sofia stadsdelsnämnd, Kista stads-

delsnämnd, Hägerstens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd samt Skärholmens stadsdelsnämnd.

**Utbildningsnämnden** beslutade den 17 februari 2005 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kommunstyrelsen.

**Utbildningsförvaltningens** tjänsteutlåtande, daterat den 25 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

Kommunstyrelsen har till utbildningsnämnden remitterat utredningen Översyn av socialtjänstnämnden. Utredningen innehåller dels förslag på effektiviseringar och rationaliseringar inom socialtjänstnämndens verksamhet, dels förslag som syftar till att förtydliga ansvaret för sociala frågor i staden. Utbildningsförvaltningen begränsar sitt yttrande till ansvarsfrågan.

I utredningen föreslås att stadsledningskontoret tar över tjänstemannaberedningen av stadsövergripande socialtjänstfrågor. I stället bör stadsledningskontoret anlita socialtjänstförvaltningens stabstjänstemän som sakkunniga i beredningsarbetet. På så sätt skulle såväl beredningsansvaret för stadsövergripande sociala frågor, som socialtjänstnämndens roll i förhållande till stadsdelsnämnderna bli tydligare.

Förvaltningen anser att utredningens förslag är ett sätt att lösa frågan på. Ett annat är att socialtjänstförvaltningen, i de frågor som rör stadsövergripande sociala frågor, är direkt underställd kommunstyrelsen utan stadsledningskontoret som mellanhand. I övriga frågor skulle socialtjänstnämnden vara ansvarig nämnd.

### ***Ärendets beredning***

Ärendet har beretts inom stabsenheten.

### ***Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande***

Utbildningsnämnden delar socialtjänstnämndens till vissa delar otydliga ansvarsförhållande till stadsdelsnämnderna. Utbildningsnämnden är inte överordnad stadsdelsnämnderna men har samtidigt vissa stadsövergripande uppgifter när det gäller t.ex. för- och grundskola, verksamheter som i övrigt ligger inom stadsdelsnämndernas ansvarsområde.

Utbildningsförvaltningen har i flera sammanhang haft möjlighet att framföra synpunkter om denna oklarhet mellan nämnderna. Utbildningsförvaltningen anser att det finns i huvudsak två sätt att förtydliga ansvaret. Det ena är att förvaltningens stadsövergripande uppgifter förs över till stadsledningskontoret som då blir en betydligt

större förvaltning än idag. Det andra sättet är att utbildningsförvaltningen arbetar för två nämnder, kommunstyrelsen när det gäller stadsövergripande frågor och utbildningsnämnden när det gäller kärnverksamheterna gymnasieskola och vuxenutbildning.

Det sistnämnda alternativet skulle kunna vara en lösning även för socialtjänstförvaltningen. I ärenden som rör stadsövergripande socialtjänstfrågor är socialtjänstförvaltningen beredningsorgan direkt åt kommunstyrelsen utan stadsledningskontoret som mellanhand. När det gäller övrig verksamhet är socialtjänstnämnden ansvarigt politiskt beslutsorgan. Utredningen har inte beaktat en sådan lösning.

Till sist anser förvaltningen att det skulle vara en fördel om stadsövergripande frågor, oavsett om det rör utbildning, socialtjänst eller annat verksamhetsområde, hanteras på likartat sätt i staden. Det är en förutsättning för att staden ska få en för alla parter tydlig politisk och administrativ organisation.

**Socialtjänstnämnden** beslutade den 15 mars 2005 att hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Socialtjänstnämnden anser att det är av stor vikt att den specialistkompetens som finns samlad inom socialtjänstförvaltningen förblir inom förvaltningen. Stadsdelsnämnderna skall även fortsättningsvis kunna vända sig till förvaltningen och erhålla stöd och svar på sina frågor. Socialtjänstnämnden anser att förvaltningen även i fortsättningen skall vara organiserad på samma sätt som den är idag och att stadsdelsledningskontoret inte utökas på socialtjänstförvaltningens bekostnad.

**Socialtjänstförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 15 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

Utredaren har bedömt olika verksamheter inom SotN:s ansvarsområde utifrån uppdrag, budget, reglemente, beläggning, efterfrågan, intern styrning och uppföljning. Utifrån detta konstateras i utredningen av verksamheten är väl fungerande och efterfrågad. Den interna styrning och kontroll som finns av verksamheten har också bidragit till en fortlöpande effektivisering och bland personalen kompetenshöjande insats. Vidare konstaterar utredaren att SotN arbetar enligt ett reglemente som i praktiken i allt väsentligt också efterföljs. Efterfrågad verksamhet enligt reglementet tillhandahålls.

Utredaren föreslår att två fördjupade utredningar under ledning av SLK ska genomföras. Dessa utredningar berör stödet till barn och ungdomar samt verksamheten

för hemlösa som bor och uppehåller sig i staden. Förvaltningens uppfattning är att dessa utredningar bör gälla hela stadens insatser för målgrupperna.

#### *Socialtjänstförvaltnings tjänsteutlåtande*

Förvaltningen delar i allt väsentligt den beskrivning av verksamheten inom HVB barn och ungdom och HVB vuxna som utredningen redovisar. Förvaltningen vill dock göra några förtydliganden.

När det gäller insatser för vuxna tillhandahåller SotN ett stort utbud av olika boenden såsom akut- och korttidsboenden, stödboenden och behandlingshem. De verksamheter som finns drivs i egen regi genom HVB Vuxna och Enheten för stadsövergripande boenden, av upphandlade privata entreprenörer och av frivilligorganisationer. Verksamheterna finansieras genom intäkter, genom anslag eller genom en blandform.

Verksamheterna inom HVB Vuxna finansieras genom intäkter. Denna finansieringsform tillkom i slutet av 1980-talet. Syftet var och är alltså att öka effektiviteten i verksamheten genom att tydliggöra rollerna som beställare och utförare. Vidare att stimulera enheterna till ökad service, kvalitet och kundanpassning. Institutionsvården för vuxna har genomgått betydande förändringar under den senaste 20-årsperioden och syftet med intäktsfinansieringen har uppnåtts.

Mot bakgrund av de senaste årens utveckling inom institutionsvården för vuxna, med förskjutning av fokus från behandling till boendestöd, kan det många gånger vara svårt att se logiken i dagens finansieringssystem. Avgifterna vid akut- och korttidsboenden för hemlösa är subventionerade för SDN medan snarlika stödboenden inom HVB för samma målgrupp finansieras fullt ut med intäkter. Förvaltningen anser att finansieringssystemet på sikt bör bli föremål för en översyn. Det är, enligt förvaltningens uppfattning, inte givet att den nuvarande finansieringsformen ska gälla för all tid. Det bör också klargöras att HVB Vuxna inte är upphandlat i konkurrens och således inte är en aktör på marknaden. Däremot tillämpas inom staden en intern prissättning för denna gemensamma resurs.

Inom Enheten för stadsövergripande boenden finansieras verksamheterna genom anslag eller genom en blandform. Verksamheten vänder sig till hela staden.

När det gäller insatser för barn och ungdomar inom ramen för HVB barn och ungdom har förändringsåtgärder för att åstadkomma verksamhet och volym anpassad till efterfrågan kontinuerligt genomförts under senaste åren. Ytterligare åtgärder kommer att föreslås SotN under början av 2005. Genom den utredningen HVB 2003 har förvaltningen också en klar bild av vad som efterfrågas och vilken roll SDN vill att enheten ska ha när det gäller institutions- och öppenvård. Mot denna bakgrund är det enligt förvaltningens uppfattning inte nödvändigt med ytterligare en utredning av HVB barn och ungdom. Om en utredning ska genomföras bör det, menar förvaltningen, gälla hela stadens utbud av insatser för barn och ungdomar. Denna utredning bör ledas av SLK.

Förvaltningen delar utredarens uppfattning och menar att det med tanke på den relativt låga totalsumman vore mindre lämpligt att överföra dessa utbildningsmedel till

SDN. Precens huvudsakliga uppdrag är att bedriva metodutveckling samt att anordna kurser, seminarier och konferenser för personal inom stadsdelsförvaltningarna. De medel som finns avsatta för Operation Kvinnofrid har dessutom särskilda villkor för hur de får disponeras.

Förvaltningen delar bedömningen att enheterna inom individorienterade verksamheter har ett brukarfokus som innebär att de i allt väsentligt når ut till de medborgare som behöver insatserna. De målgrupper som några av enheterna vänder sig till kan dock innebära att de medborgare som bäst behöver insatserna inte alltid är motiverade att ta emot det stöd som erbjuds, vilket också utredaren påpekar.

I utredningen görs en beskrivning av Enheten för hemlösa och tak-över- huvudetgarantin (TöG). Denna beskrivning behöver, enligt förvaltningens uppfattning, förtydligas. TöG:en, som infördes 1999, innebär att personer som inte själva kan ordna nattlogi och kontaktar socialjouren före klockan 24.00 därigenom kan erhålla nattlogi. TöG:en omfattar hela staden, dvs både SDN och SotN. De verksamheter inom SotN:s ansvarsområde som berörs av TöG är Enheten för hemlösa, Socialjouren och Uppsökarenheten för vuxna. Socialjouren har i detta sammanhang stadens uppdrag att under kvällar, nätter och helger ordna nattlogi i enlighet med TöG. När socialjouren placerar under icke kontorstid sker detta på delegation av respektive SDN. Beslutet är således formellt fattat av berörd SDN.

Utredaren föreslår att verksamheten för hemlösa ska belysas genom en särskild utredning, bland annat för att klargöra hur ansvarsfördelningen bör vara mellan SDN och SotN. Förvaltningen vill i detta sammanhang påtala att denna fördjupade utredning bör gälla hela stadens arbete med hemlösa och TöG. I detta sammanhang bör också den sk 2-årsregeln utredas eftersom det är grunden för fördelningen av ansvaret mellan SDN och Enheten för hemlösa.

När det gäller den fördjupade utredning som föreslås som berör stödet till barn och ungdomar är det förvaltningens uppfattning att denna bör gälla hela stadens insatser för målgruppen. Som angivits ovan är det inte meningsfullt att genomföra ytterligare en utredning av HVB barn och ungdom. Detta är redan gjort, bland annat i utredningen HVB 2003. Det pågår dessutom ett aktivt förändringsarbete inom enheten med förslag om åtgärder som inom kort presenteras för SotN.

Som förvaltningen angivit ovan bör den föreslagna fördjupade utredningen om verksamheten för hemlösa gälla hela stadens arbete med hemlösa och TöG. I detta sammanhang bör även den sk 2-årsregeln ses över.

**Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 att förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till kommunstyrelsen.

**Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 21 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### *Sammanfattning*

Kommunstyrelsen har överlämnat slutrapporten "Översyn av socialtjänstnämnden till Maria - Gamla stans stadsdelsnämnd för yttrande. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar och åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande.

### *Ärendets beredning*

Ärendet är berett vid avdelningen Bidrag & Vuxenstöd.

### *Maria- Gamla stans förvaltnings tjänsteutlåtande*

Utredningen med översynen av socialtjänstnämnden har färdigställts i december 2004. Samtidigt påbörjades en omorganisation av stadsledningskontoret utifrån uppdraget i budget för 2005. Enligt budgetförslaget är omorganisationen ett lämpligt tillfälle att granska och effektivisera administrationen på fackförvaltningarna, stadsledningskontoret och KF/KS-kansli. Det ska ske genom att ansvarsfördelningen mellan facknämnder och kommunfullmäktige/ kommunstyrelsen tydliggörs samt att uppföljning och utvärdering samordnas.

Då det pågår en parallell process anser förvaltningen att det varit bättre att få en samlad remiss där det klarlagts hur ansvarsfördelningen faktiskt kommer att vara mellan som exempelvis socialtjänstnämnden och kommunfullmäktige/ kommunstyrelsen.

Enligt förvaltningens uppfattning är det socialtjänstnämnden som även i fortsättningen får uppdraget att bedriva kommunövergripande verksamhet, som socialjouren, härbärgen för bostadslösa, HVB mm. Likaså att utforma stadsövergripande riktlinjer inom det sociala området med hänsyn till likställighetsprincipen. Förvaltningen finner det önskvärt att det vid utformandet av riktlinjer inom försörjningsstöd, tas hänsyn till de ekonomiska ramar som stadsdelsnämnderna får för denna verksamhet.

**Älvsjö stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 att förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till kommunstyrelsen.

*Reservation* anfördes av vice ordföranden *Olle Andretzky m fl* (m), ledamoten *Lars Hansson m fl* (fp) och ledamoten *Margaretha Åkerberg* (kd) med hänvisning till att de anmälde att de överlämnar ärendet utan eget ställningstagande.

**Älvsjö stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 17 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

På uppdrag av kommunstyrelsen har en översyn av socialtjänstnämnden genomförts. Översynen presenteras i en konsultrapport vilken har remitterats till stadsdelsnämnden för yttrande. Syftet med översynen har varit att se hur väl nämnden uppfyller sina målsättningar och sitt reglemente samt skapa förutsättningar för att öka effektiviseringen i hela verksamheten.

Stadsdelsförvaltningen delar i huvudsak rapportens överväganden och ställningstaganden, bl a att ansvaret för beredning av principiella och stadsövergripande socialtjänstfrågor flyttas till stadsledningskontoret, att delar av verksamheten även fortsättningsvis är intäktsfinansierad samt att det finns behov av en översyn av rutinerna för tak-över-huvudet-garantin.

### ***Ärendets beredning***

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom planerings- och utvecklingsavdelningen i samråd med verksamhetsområde för social omsorg.

### ***Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande***

Det är inledningsvis tillfredsställande att notera att konsultrapporten tar fasta på SPO-utredningens ”princip” att de övergripande sociala frågorna inte skiljer sig från andra frågors hantering utifrån kommunfullmäktiges/kommunstyrelsen ansvarsområde. Med detta avses att socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna under kommunfullmäktige är jämbördiga nämnder och att det inte ankommer på socialtjänstnämnden att ha något direktivgivande eller överordnat ansvar, d v s att kommunövergripande styrning av och samordning mellan olika nämnder endast bör ske genom KF/KS.

I rapporten redovisas att socialtjänstnämnden i vissa fall bereder ärenden av stadsövergripande karaktär och som rör stadsdelarna inför beslut i kommunstyrelsen. Detta gör att både socialtjänstnämnden och kommunstyrelsen bereder ärenden inför beslut i kommunfullmäktige om exempelvis riktlinjer som stadsdelsnämnderna ska tillämpa. Utifrån detta föreslås att stadsledningskontoret tar över tjänstemannaberedning till kommunstyrelsen och uppgiften skulle därmed lyftas bort som särskilt uppdrag från socialtjänstnämnden. Denna uppfattning delas av stadsdelsförvaltningen. Däremot har stadsdelsförvaltningen mindre förståelse för resonemanget om att det är problem med att det finns tjänstemän inom socialtjänstförvaltningens stab som även har operativa uppgifter för stadsdelsnämnderna såsom gemensamma vårdupphandlingar m m. Detta ”problem” bör hanteras så att de operativa uppgifterna hanteras även fortsättningsvis

inom socialtjänstnämnden medan de stadsövergripande och strategiska frågorna flyttas till stadsledningskontoret. Därmed undviker man risken att rollerna sammanblandas.

Vad gäller ansvarsfördelningen nämnderna emellan har konsulten utrett om det finns skäl att överföra verksamhetsansvar från socialtjänstnämnden till stadsdelsnämnderna. Konsulten har inte funnit skäl för sådan förändring och denna uppfattning delas av stadsdelsförvaltningen. Man kan till och med fundera på om det finns anledning att göra det motsatta. Exempelvis kan man överväga om socialtjänstnämnden ska överta ansvaret för dödsboutredningar eftersom detta troligen skulle innebära en effektivisering av verksamheten.

Stadsdelsförvaltningen delar också uppfattningen att de oklarheter som finns gällande LSS-kollo bör rättas till. Här anser stadsdelsförvaltningen att det bör övervägas om denna verksamhet ska intäktsfinansieras och att medel för LSS-kollo läggs ut till stadsdelsnämnderna - detta eftersom stadsdelsnämnderna har ansvaret för fritidsaktiviteter för personer med bistånd enligt LSS. På så sätt skulle en samlad bedömning ske hos stadsdelsnämnderna vilket förefaller med effektivt än nuvarande ansvarsfördelning.

Konsultrapporten föreslår en fortsatt intäktsfinansiering av HVB barn och ungdom vilket stadsdelsförvaltningen bedömer som självklart. Verksamheten bör anpassas efter stadsdelsnämndernas behov av öppenvård och därmed omstrukturera sin verksamhet så att stadsdelsnämnderna om så önskar inte behöver starta egna öppna verksamheter för barn och ungdomar. Dessutom skulle man härigenom kunna ta tillvara den kompetens som byggts upp. På samma sätt anser stadsdelsförvaltningen att det är en självklarhet att HVB vuxna även fortsättningsvis är intäktsfinansierad. Stadsdelsförvaltningen uppfattar att denna verksamhet har på ett adekvat sätt anpassat sin verksamhet efter stadsdelsnämndernas behov.

De resurser som finns inom socialtjänstnämnden för personalutbildning och som riktar sig till medarbetare i stadsdelarna bör finnas kvar på socialtjänstförvaltningen. Det förefaller inte ändamålsenligt att fördela dessa medel till stadsdelsnämnderna eftersom det är relativt begränsade belopp. Dock är det av vikt att *besluten* om utbildningarna tas av överordnad instans, men att utbildningsinsatserna sedan samordnas av exempelvis PRECENS.

Avslutningsvis delar stadsdelsförvaltningen konsultens uppfattning att rutinerna kring tak-över-huvudet-garantin bör ses över. Omständigheten att stadsdelsnämnderna inte rår över besluten om nattlogi men får betala kostnaden för detta i efterhand, är inte förenlig med principen att besluten ska tas där kostnaden finns. Garantin kan dessutom störa behandlingskontakterna mellan stadsdelsförvaltningen och den enskilde.

**Spånga-Tensta stadsdelsnämnd** beslutade den 24 februari 2005 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Fp och m lämnade ärendet utan eget ställningstagande.

*Särskilt uttalande* gjordes av ledamoten *Patrick Simonson* (kd) enligt följande.

De övergripande målen för socialtjänstnämnden för 2004 till 2006 är att förebygga och motverka hemlöshet, att verka för minskat drogmissbruk samt att uppmärksamma kvinnornas och barnens situation. Efter 2004 års utgång står det klart att den politiska majoriteten är långt från måluppfyllelse. En översyn förefaller mot denna bakgrund motiverad. Antalet hemlösa i Stockholm tycks ha ökat och hoten mot tak-över-huvudet garantin, med en fältförlagd biståndsbedömning, riskerar att utestänga hjälpbehövande med lågt förtroende för socialtjänsten från en organiserad stödverksamhet. Ett fördjupat arbete mot hemlöshet bör innefatta modeller för att hitta vägar att gå vidare från härbärgesboende och motivera till vård, behandling och mer självständiga boendeformer. Rapportens beskrivning av tak-över-huvudet garantin, som ett "systemfel" missar den bärande idén att garantera tak över huvudet utan föregående biståndsbedömning.

**Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 14 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

*Spånga- Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande*

Förvaltningen stöder i huvudsak de överväganden och slutsatser som utredaren anför, men vill särskilt lyfta fram förslaget att skilja på ansvaret för beredning av ärenden till kommunstyrelsen och på det operativa arbete som socialtjänstnämnden utför.

*Beredning av ärenden till kommunstyrelsen*

Förvaltningen delar uppfattningen att beredningsansvaret avseende riktlinjer, principer och uppföljning inom socialtjänsten, som är av övergripande karaktär, bör flyttas till stadsledningskontoret. Det är en fördel att den förvaltning som har ett övergripande ansvar för stadens ekonomi också har ansvaret för utformningen av stadens riktlinjer och principer. En förutsättning är att stadsledningskontoret tillförs nödvändig kompetens inom det sociala området och att arbete sker i nära samarbete med stadsdelsnämnderna. Formerna för detta bör fastställas vid en eventuell överflyttning.

*Socialtjänstnämndens ansvar för operativa verksamheter*

HVB-verksamhet Socialtjänstnämnden bör ha ett sammanhållet ansvar för produktionen av HVB-platser både i egen regi och för upphandlade platser och avse både HVB-vård för barn och ungdomar samt vuxna. För att få en väl planerad och effektiv HVB-vård i egen regi bör denna vara intäktsfinansierad. Förvaltningen vill framhålla vikten av att staden även fortsättningsvis kan erbjuda grundskydd /akutplatser i tillräcklig omfattning och vid rätt tillfälle. Om intäktskravet bedöms vara ett hinder för detta bör man kunna överväga någon form av anslagsfinansiering i dessa fall.

#### *Övrig operativ verksamhet*

Förvaltningen delar utredarens uppfattning att denna verksamhet i huvudsak är av stadsövergripande karaktär och att den har kunnat drivas rationellt och i sådan omfattning att den främjar god kvalitet. När det gäller det uppsökande arbetet skulle förvaltningen önska ett tätare samarbete med stadsdelarnas uppsökande verksamhet.

Arbetet med att ge stöd och boende till hemlösa bör även fortsättningsvis kunna ske stadsövergripande. För att de hemlösa ska få tillgång till stadsdelarnas utbud av socialtjänst och för att en långsiktig planering ska underlättas bör dock stadsdelarna få ett större ansvar än idag.

**Bromma stadsdelsnämnd** beslutade den 24 februari 2005 i enlighet med följande

Stadsdelsnämnden föreslår att förvaltningen överlämnar och återopar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande.

*Jan Tigerström m.fl. (m), Kristin Swanberg m.fl. (fp) och Ulrica Nilsson (kd)* lämnade förslaget utan eget ställningstagande.

**Bromma stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 16 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

#### *Sammanfattning*

På kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2004 har kommunstyrelsen lett en konsultöversyn av socialtjänstnämnden. Syftet har varit att se hur väl nämnden uppfyller sina målsättningar och sitt reglemente samt skapa förutsättningar för att öka effektiviseringen i hela verksamheten. Därutöver önskades förslag och förtydliganden när det gäller ansvarsfördelningen för sociala frågor mellan kommunfullmäktige/ kommunstyrelsen, socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna.

I konsultrapporten anges att socialtjänstnämnden i allt väsentligt efterföljer gällande reglemente. Vidare konstateras att verksamheten översiktligt sett är väl fungerande och efterfrågad. En genomlysning har också gjorts av finansieringsformen beträffande institutionsplatser och individinriktade insatser.

Stadsdelsförvaltningen tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.

#### *Ärendets beredning*

Ärendet har beretts inom individ- och familjeomsorgen.

När det gäller de inledande resonemangen om ansvarsfördelningen mellan stadsledningskontoret och socialtjänstnämnden vill vi särskilt framhålla att vi instämmer i såväl de principiella ståndpunkterna som förslaget till övergångslösning eftersom arbetet i praktiken fungerar bra idag. Detta konstateras i utredningen och är också vår egen erfarenhet då representanter för stadsdelsförvaltningarna ofta inbjuds att delta vid utredning/beredning av ärenden som berör stadsdelarnas verksamhet.

Vi delar helt beskrivningen av problematiken med tak över huvudet-garantin. Det är nu av största vikt att följa upp om försöket med fältförlagd biståndsbedömning leder till förbättringar, d.v.s. att den hemlöse hjälps att ta eller återuppta kontakten med sin hemstadsdel eller i förekommande fall enheten för hemlösa. Om inte detta sker måste garantin i sin nuvarande utformning starkt ifrågasättas.

Avsnittet om att ge enheten för hemlösa en förändrad inriktning och att stadsdelsnämnderna till följd därav skulle få ta ett större ansvar för de personer som kan hänföras till stadsdelen anser vi vara mycket diffust och vi förstår inte tankegångarna.

Det är ju så att alla stadsdelar redan idag och sedan länge ansvarar för ett stort antal hemlösa.

Dagens system med 2-årsregeln, som genomfördes för några år sedan efter flera stora utredningar, omfattande remissförfarande och i stort samförstånd inom stadens olika berörda verksamheter, innebär att en förkrossande stor majoritet av de personer som kan hänföras till en stadsdel också är aktuella där. Det är ju de personer som inte kan hänföras till en stadsdel som med dagens system är aktuella vid enheten för hemlösa.

Även stadsdelarna har många personer aktuella som ”inte är mottagliga för rehabiliteringsåtgärder”, men de har oftast någon anknytning till stadsdelen och vi ska naturligtvis fortsätta att arbeta för att hjälpa dem till ett bättre liv.

Vår erfarenhet är att de flesta hemlösa som är aktuella vid enheten för hemlösa också framlever sina dagar i Stockholms centrala delar och att utsikterna är betydligt större att de kan förmås hålla kontakt med enheten än om de hänvisas till en stadsdel som de inte har någon anknytning till.

Utredningsförslaget andas också en föreställning om att de hemlösa skulle komma i åtnjutande av annorlunda och kanske bättre insatser om de vore aktuella vid en stadsdel. Vi är övertygade om att så inte är fallet. Både enheten och stadsdelarna spelar på samma register när det gäller de insatser som kan erbjudas hemlösa.

I utredningen anförs också att vissa ekonomiska aspekter kan läggas på verksamheten för hemlösa och att kostnaderna under 2004 överskrider i förhållande till budget p.g.a. ökad verksamhetsvolym. Det konstateras också att de brukare som erhåller härbärgesplatser inte betalar någon egenavgift trots att de kan ha tillgångar i form av t.ex. pension.

Det dras inga slutsatser utifrån de ekonomiska aspekterna, men vi utgår ifrån att de inte ses som ett argument för att lägga över en större del av verksamheten på stadsdelarna. Såväl Bromma som många andra stadsdelar har nämligen också haft en mycket kraftig ökning av både volym och kostnader för boenden under de senaste åren och med budgetöverskridanden som följd.

**Enskede-Årsta stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

Stadsdelsnämnden föreslår att förvaltningen överlämnar och åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande.

*Reservation* anfördes av vice ordföranden *Göran Holmström* (kd), ledamöterna *Anders Hellström* (m), *Birgitta Axén* (m), *Björn Holmberg* (m), *Hans Larsson* (fp), *Peter Backlund* (fp) mot beslutet till förmån för eget enligt följande.

1. Förvaltningens förslag till beslut tillstyrkes.
2. Därutöver anføres följande.

De övergripande målen för socialtjänstnämnden för 2004 till 2006 är att förebygga och motverka hemlöshet, att verka för minskat drogmissbruk samt att uppmärksamma kvinnornas och barnens situation. Efter 2004 års utgång står det klart att den politiska majoriteten är långt från måluppfyllelse. En översyn förefaller mot denna bakgrund motiverad.

Antalet hemlösa i Stockholm tycks ha ökat och hoten mot tak-över-huvudet garantin, med en fältförlagd biståndsbedömning, riskerar att utestänga hjälpbehövande med lågt förtroende för socialtjänsten från en organiserad stödverksamhet. Ett fördjupat arbete mot hemlöshet bör innefatta modeller för att hitta vägar att gå vidare från härbärgesboende och motivera till vård, behandling och mer självständiga boendeformer. Rapportens beskrivning av tak-över-huvudet garantin, som ett ”systemfel” missar den bärande idén att garantera tak över huvudet utan föregående biståndsbedömning.

**Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 1 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

I en konsultrapport redovisas den översyn av socialtjänstnämnden som genomförts under år 2004. Utredningen presenterar överväganden och förslag som innehåller få direkta förändringar jämfört med nuvarande ordning. Vissa frågor föreslås utredas

vidare. Stadsdelsförvaltningen anser att dessa fördjupade utredningar är motiverade, men vill betona vikten av att samordning sker med andra utredningar som görs avseende stadsledningskontorets framtida organisation. Eventuell förändring av socialtjänstnämndens framtida roll bör belysas i ett helhetsperspektiv med beaktande av ekonomiska och juridiska aspekter. Förvaltningen tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.

### ***Ärendets beredning***

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen.

### ***Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande***

Många av de frågeställningar som tas upp i rapporten gäller gränssnittet i ansvarsfördelningen mellan socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna. I rapporten konstateras å ena sidan att vissa frågor av övergripande karaktär och med specialinriktning kräver en samlad central lösning. Å andra sidan bör stadsdelsnämnderna få ett större ansvar för frågor som rör boende i stadsdelen.

Stadsdelsförvaltningen har granskat utredningens överväganden och förslag och konstaterar att få direkta förändringar föreslås. Att beredningsansvaret föreslås flyttas från socialtjänstnämnden till stadsledningskontoret för frågor av principiell och/eller stadsövergripande karaktär är bra. Förutom det dubbelarbete ett ärende av principiell betydelse får med nuvarande ordning, blir handläggningstiden lång. Exempel på sådana ärenden är riktlinjer inom socialtjänsten som stadsdelsnämnderna ska tillämpa.

Vissa verksamheter föreslås utredas ytterligare. Stadsdelsförvaltningen anser att dessa fördjupade utredningar är motiverade, men det är viktigt att dessa samordnas med andra utredningar som görs avseende stadsledningskontorets framtida organisation. Eventuell förändring av socialtjänstnämndens framtida roll bör belysas i ett helhetsperspektiv med beaktande av ekonomiska och juridiska aspekter.

Avslutningsvis vill förvaltningen understryka att några områden är särskilt viktiga att behålla i ett stadsövergripande ansvar. Detta gäller i första hand funktionen socialjour, arbetet med hemlösa utan stadsdelsanknytning samt den verksamhet som bedrivs inom prostitutionsenheten. I övrigt ser förvaltningen fram mot de fördjupningsutredningar som föreslås i rapporten.

**Vantörs stadsdelsförvaltning**, beslutade den 25 januari 2005 i enlighet med följande.

Vantörs stadsdelsförvaltning beslutade att Vantörs stadsdelsnämnd på grund av arbetsbörda ej avger remissvar på rapporten "Översyn av socialtjänstnämnden".

**Rinkeby stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

Stadsdelsnämnden beslutar att överlämna remissen utan eget ställningstagande.

**Rinkeby stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 31 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

Ärendet gäller en remiss av finansrotelns översyn av socialtjänstnämnden. Översynen syftade till att se hur väl socialtjänstnämnden uppfyller sina målsättningar och sitt reglemente samt skapa förutsättningar för att öka effektiviseringen i hela verksamheten.

I uppdraget ingick också att ge förslag och förtydliganden när det gäller ansvaret för sociala frågor inom ett antal olika områden samt socialtjänstnämndens ansvar i förhållande till stadsdelsnämndernas operativa ansvar.

Utredningen föreslår att en fördjupad analys genomförs för HVB barn och ungdom när det gäller att anpassa utbudet bättre till stadsdelarnas behov och komma till rätta med enhetens långvariga budgetunderskott. Fördjupad analys föreslås också avseende enheten för hemlösa, eftersom det finns en risk att personer blir kvar i ”systemet” utan att erhålla det mer långsiktiga behandlings- och rehabiliteringsstödet.

Förvaltningen stödjer utredarens förslag till förtydliganden i ansvarsfrågor samt förslagen till fördjupade analyser

### ***Ärendets beredning***

Ärendet har beretts vid staben för Individ- och familjeomsorgen.

### ***Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande***

Utredningen beskriver väl stadens övergripande verksamheter och den balans som måste finnas mellan stadsdelarnas lokala behov och stadens gemensamma ansvar för utsatta grupper. Förvaltningen stödjer utredarens förslag till förtydliganden i ansvarsfrågor samt förslagen till fördjupade analyser avseende HVB barn och ungdom samt verksamheten för hemlösa.

### *Förvaltningens förslag*

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden som remissvar på finansrotelns översyn av socialtjänstnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande.

**Skarpnäcks stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

Skarpnäcks stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som sitt svar till kommunstyrelsen på remissen rörande slutrapporten "Översyn av socialtjänstnämnden".

*Reservation* anfördes av ledamoten *Ulf Segander m.fl.* (m), ledamoten *Anna Eklund m.fl.* (fp) och ledamoten *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till gemensamt förslag till beslut enligt följande.

Vi yrkar att Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att i huvudsak tillstyrka förvaltningens förslag till beslut och därutöver anför följande.

De övergripande målen för socialtjänstnämnden för 2004 till 2006 är att förebygga och motverka hemlöshet, att verka för minskat drogmissbruk samt att uppmärksamma kvinnornas och barnens situation. Efter 2004 års utgång står det klart att den politiska majoriteten är långt från måluppfyllelse. En översyn förefaller mot denna bakgrund motiverad.

Antalet hemlösa i Stockholm tycks ha ökat och hoten mot "tak över huvudet" garantin, med en fältförlagd biståndsbedömning, riskerar att utestänga hjälpbehövande med lågt förtroende för socialtjänsten från en organiserad stödverksamhet. Ett fördjupat arbete mot hemlöshet bör innefatta modeller för att hitta vägar att gå vidare från härbärgesboende och motivera till vård, behandling och mer självständiga boendeformer. Rapportens beskrivning av "tak över huvudet" garantin, som ett "systemfel" missar den bärande idén att garantera tak över huvudet utan föregående biståndsbedömning".

**Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 20 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### *Ärendets beredning*

Ärendet har beretts inom administrationens utvecklings- och utredningsstab. Synpunkter har inhämtats från individ- och familjeomsorgen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp 2005-02-01.

### *Skarpnäck stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande*

Sammanfattningsvis finner förvaltningen att utredningen och dess slutsatser, i de delar förvaltningen kan överblicka, i allt väsentligt överensstämmer med förvaltningens uppfattning. Detta gäller inte minst slutsatserna vad gäller tak-över-huvudet-garantin och behovet av anpassning av stadens HVB-verksamhet till stadsdelarnas behov.

Dessutom vill förvaltningen peka på att:

1. Förvaltningen använder inte Kriscentrum annat än i yttersta nödfall på grund av kostnaden då det finns andra bra alternativ. Många kvinnor blir ibland kvar onödigt länge i stödboenden trots ändrad hotbild, särskilt i de boenden som har anställd stödpersonal.
2. Det saknas lågtröskelboenden för kvinnor.

**Östermalms stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

Förelåg stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande 2005-02-04 med förslag till svar på remiss från kommunstyrelsen om ”översyn av socialtjänstnämnden – slutrapport.”

Mot stadsdelsnämndens beslut *reserverade* sig vice ordföranden *Helena Bonnier m fl* (m) och ledamoten *Claes Fleming m fl* (fp) yrkade att nämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

*Reservation* anfördes av ledamoten *Jan Ulander* (kd) mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

- att tillstyrka förvaltningens förslag till beslut samt
- att därutöver anföra följande

De övergripande målen för socialtjänstnämnden för 2004 till 2006 är att förebygga och motverka hemlöshet, att verka för minskat drogmissbruk samt att uppmärksamma kvinnornas och barnens situation. Efter 2004 års utgång står det klart att den politiska majoriteten är långt från måluppfyllelse. En översyn förefaller mot denna bakgrund motiverad.

Antalet hemlösa i Stockholm tycks ha ökat och hoten mot tak-över-huvudet garantin, med en fältförlagd biståndsbedömning, riskerar att utestänga hjälpbehövande med lågt förtroende för socialtjänsten från en organiserad stödverksamhet. Ett fördjupat arbete mot hemlöshet bör innefatta modeller för att hitta vägar att gå vidare från här-

bärgesboende och motivera till vård, behandling och mer självständiga boendeformer. Rapportens beskrivning av tak-över-huvudet garantin, som ett ”systemfel” missar den bärande idén att garantera tak över huvudet utan föregående biståndsbedömning.

**Östermalms stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 4 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

Stadsdelsnämnden har ombetts yttra sig över en remiss från kommunstyrelsen avseende en översyn av socialtjänstnämnden i syfte att se hur väl nämnden uppfyller sina målsättningar och sitt reglemente samt skapa förutsättningar för att öka effektiviseringen i hela verksamheten.

Förvaltningen instämmer med utredningen att det inte finns några fördelar med att flytta verksamhet från socialtjänstnämnden till stadsdelsnämnderna, eftersom samtliga verksamheter är av den karaktären, och har i regel sådan volym, att drift under socialtjänstnämndens ansvar är att förordas. I utredningen föreslås verksamheterna vara in-  
täktsfinansierade vid köp av resurser från socialtjänstförvaltningen.

### ***Ärendets beredning***

Ärendet har beretts inom programområdet Socialtjänsten.

### ***Östermalm stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande***

#### ***Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens övergripande roll och socialtjänstnämndens uppdrag och roll i beredningsarbetet***

Kommunstyrelsens väsentligaste roll är beredande av ärenden till kommunfullmäktige och verkställande av fullmäktiges beslut, kommunövergripande ansvar för ekonomi, samordning och uppföljning. Därutöver är kommunstyrelsen socialnämnd och har i denna egenskap en stadsövergripande styrfunktion i de sociala frågorna som avser stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden.

Stadsledningskontoret biträder kommunstyrelsen i dess ledning, samordning och uppföljning av den kommunala förvaltningen och är styrelsens verkställande, beredande och förvaltande organ.

Socialtjänstnämnden har till uppgift att bereda ärenden till kommunstyrelsen avseende riktlinjer, principer och uppföljning inom socialtjänsten utom äldreomsorgen. Denna utredande och beredande uppgift till kommunstyrelsen ligger samtidigt även på stadsledningskontoret.

Förvaltningen inser att det kan bli otydligheter mellan stadsledningskontorets och socialtjänstnämndens olika roller även om de i praktiken samverkar med varandra innan ett förslag läggs fram. Förvaltningen har dock inga synpunkter på slutsatsen att beredningsansvaret bör flyttas till stadsledningskontoret avseende frågor som ska behandlas av kommunstyrelsen/kommunfullmäktige och som är av principiell och/eller stadsövergripande karaktär inom socialtjänstens område.

#### *Socialtjänstnämndens ansvar för operativa och andra verksamheter*

Socialtjänstnämnden ansvarar för stadsövergripande frågor som rör omsorg om fysiskt och psykiskt funktionshindrade, socialtjänstens barn- och ungdomsverksamhet, missbruksfrågor, ekonomiskt bistånd, hemlöshetsfrågor, samverkan med frivilligorganisationer och tillståndsgivning vid utskänkning av alkohol.

Förvaltningen ser fördelen med att socialtjänstförvaltningen har en samordnande funktion, även om socialtjänstnämnden inte beslutsmässigt är överställd stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen är mycket positiv till att socialtjänstförvaltningen ansvarar för ett antal stadsövergripande verksamheter som är både kompetens- och effektivitetsmässigt lämpliga att driva gemensamt för staden. Exempel på socialtjänstnämndens verksamheter är uppsökarverksamheten för vuxna, prostitutionsenheten, Maria ungdomsenhet, familjerådgivningen, kriscentrum för kvinnor, jourhavande kurator, enheten för hemlösa och tak över huvudet-garantin, behandlingsenheten för alkohol- och narkotikaberoende, socialjouren samt stadsgemensamma boenden.

Förvaltningen är positiv till att socialtjänstnämnden tillhandahåller ett varierat utbud av institutioner och platser för barn och ungdomar med psykosociala problem och deras familjer samt vuxna med missbruks- eller andra psykosociala problem.

Förvaltningen instämmer i utredningens slutsats att det inte finns några fördelar med att flytta verksamhet från socialtjänstnämnden till stadsdelsnämnderna, eftersom samtliga verksamheter är av den karaktären, och har i regel sådan volym, att drift under socialtjänstnämndens ansvar är att förorda.

#### *Finansieringsformerna för socialtjänstnämndens kundorienterade verksamhet*

Socialtjänstnämndens kundorienterade verksamhet avseende finansieringsformerna för institutions- och behandlingsplatser är till största delen intäktsfinansierad genom att platserna säljs till stadsdelsnämnder och andra kommuner. Modellen innebär enligt utredningen att stadens utbud av grundläggande skydd för utsatta grupper fungerar på en osäker marknad, vilket försvårar planering och långsiktighet.

Förvaltningen konstaterar att nya arbetsmetoder såsom inriktningen att tillhandahålla fler insatser till brukarna i närmiljön, kan få konsekvenser för socialtjänstförvaltningen avseende nyttjandet av institutionsplatser. Mot den bakgrunden instämmer

förvaltningen i vad som framkommer i utredningen att verksamhetsstrukturen bör utredas, klarläggas och relateras till stadsdelarnas öppenvårdsverksamhet. Stadsdelsnämnderna bör få vara med i detta arbete för beskriva sin verksamhet i förhållande till de resurser som i dag finns inom HVB, barn och ungdom. I utredningen nämns kostnaderna som skäl till att inte använda institutionsvården. Förvaltningen instämmer i att det kan vara en orsak. En annan och viktigare orsak på sikt är den metodutveckling som pågår för att hitta lösningar i närmiljön.

#### *Överföring av resurser till stadsdelsnämnderna*

I utredningsdirektiven var ett av uppdragen att identifiera om det finns resurser för personalutbildning som kan överföras till stadsdelsnämnderna. En genomgång visade att de medel som i dag finns riktas till utbildning i drogförebyggande verksamhet och brottsförebyggande verksamhet samt avseende Operation Kvinnofrid. Med hänvisning till att totalsumman var så pass liten bedömdes det inte motiverat med en överföring till respektive nämnd, då beloppet skulle ligga omkring 50 tkr. De administrativa kostnaderna skulle därmed bli allt för höga i förhållande till de små beloppen. Förvaltningen har inga synpunkter på detta.

Förvaltningen ställer sig däremot mycket positiv till den utbildning socialtjänstförvaltningen bedriver om riktlinjer och reglerverk, som betalas i form av en självkostnadsavgift.

#### *Medborgarfokus och brukarnytta*

Socialtjänstnämnden bedriver egen verksamhet såsom uppsökarverksamheten för vuxna, prostitutionsenheten, Maria ungdomsenhet, familjerådgivningen, kriscentrum för kvinnor, jourhavande kurator, enheten för hemlösa och tak över huvudet-garantin, behandlingsenheten för alkohol- och narkotikaberoende, socialjouren samt stadsgemensamma boenden. Förvaltningen är positiv till den verksamhet som bedrivs i socialtjänstnämndens regi.

Förvaltningen ställer sig positiv till att ansvaret tydliggörs mellan enheten för hemlösa och stadsdelsnämnderna avseende de personer som tillhör stadsdelen. Ett resursfördelningssystem föreslås införas som tar hänsyn till att vissa stadsdelar därmed blir mer belastade än andra.

**Farsta stadsdelsnämnd** beslutade den 24 februari 2005 i enlighet med följande

Farsta stadsdelsnämnd beslutar att som svar på remissen till kommunstyrelsen överlämna och i huvudsak åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande samt därutöver anföra följande

Nämnden har tidigare uttalat sig mycket positivt om de förslag som finns i SPO om att kommunstyrelsen ska ha ett mer samordnande och policyskapande ansvar samt att så mycket som går av stadens verksamhet skall stadsdelsnämnderna ha ansvar för.

Nämnden delar därför utredningens uppfattning att beredningsansvaret flyttas till stadsledningskontoret och besluten till kommunstyrelsen/fullmäktige i frågor som är av principiell och/eller stadsövergripande karaktär inom socialtjänstens område.

Socialtjänstnämnden bör i konsekvens med detta endast ha ansvar för genomförande av de uppdrag inom socialtjänstens område som med bättre ekonomi och kvalitet genomförs gemensamt. Dessa uppdrag ska intäktsfinansieras fullt ut. Namnet på nämnden bör även övervägas av detta skäl.

Nämnden vill särskilt understryka vikten av att åtgärder sker betr HVB Barn och ungdoms och HBV vuxnas låga beläggning på vissa behandlingshem. Kompetensen ska värnas men sättet att arbeta bör förändras, resurserna används inte optimalt.

Nämnden har en mycket färsk erfarenhet av frågor kring hemlösa. Nämnden anser att det krävs ett mycket mer förebyggande och gemensamt agerande för att på ett humant och effektivt sätt arbeta för de hemlösa. Nämnden föreslår att kommunstyrelsen tar det samlade ansvaret även för dessa frågor. Kommunstyrelsen bör pröva möjligheten att för en tid inrätta en beredning för att utarbeta ett program samt förbättra samordningen i frågor kring hemlösa, många förvaltningar och bolag i staden är berörda av frågan. Nämnden vill då i första hand se förslag om förebyggande åtgärder - t ex vräkningsakut, skuldsaneringsråd, utvecklad familjerådgivning, aktivare arbetsförmedling, utvecklat drog förebyggande, utvecklad kriminalvård, aktivare socialtjänststöd.

*Reservation* mot stadsdelsnämndens beslut anfördes av tjänstgörande ersättaren *Peter Molin* (kd) enligt följande.

Jag anser att nämnden skulle ha beslutat  
att tillstyrka förvaltningens förslag till beslut  
att därutöver anföras följande

De övergripande målen för socialtjänstnämnden för 2004 till 2006 är att förebygga och motverka hemlöshet, att verka för minskat drogmissbruk samt att uppmärksamma kvinnornas och barnens situation. Efter 2004 års utgång står det klart att den politiska

majoriteten är långt från måluppfyllelse. En översyn förefaller mot denna bakgrund motiverad.

Antalet hemlösa i Stockholm tycks ha ökat och hoten mot tak-över-huvudet garantin, med en fältförlagd biståndsbedömning, riskerar att utestänga hjälpbehövande med lågt förtroende för socialtjänsten från en organiserad stödverksamhet. Ett fördjupat arbete mot hemlöshet bör innefatta modeller för att hitta vägar att gå vidare från här-bärgesboende och motivera till vård, behandling och mer självständiga boendeformer. Rapportens beskrivning av tak-över-huvudet garantin, som ett "systemfel" missar den bärande idén att garantera tak över huvudet utan föregående biståndsbedömning.

**Farsta stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 27 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### *Sammanfattning*

En översyn av socialtjänstnämnden har av Kommunstyrelsen sänts ut på remiss.

I rapporten görs bedömningen att socialtjänstnämnden många gånger bedriver en fungerande och efterfrågad verksamhet. En slutsats är dock att beredningsansvaret bör flyttas till stadsledningskontoret vad avser frågor som ska behandlas av kommunstyrelsen/kommunfullmäktige och som är av principiell och/eller stadsövergripande karaktär inom socialtjänstens område. Verksamheten inom HVB Barn och ungdom har dock alldeles för låg efterfrågan från stadsdelarna. Även HVB Vuxna har låg efterfrågan på vissa behandlingshem. Problemet beskrivs som strukturellt. Förslaget är att både innehåll och priser ses över i samråd med stadsdelarna relaterat till stadsdelarnas egna öppenvårdsverksamheter. När det gäller insatserna för hemlösa är det ett systemfel om många blir kvar i härbergssystemet.

Förvaltningen instämmer i det mesta av rapportens framförda synpunkter och vill tillägga att en mer hållbar lösning på hemlöshetsfrågan varken bör vara central eller lokal. Bara en regional lösning, framför allt i söderort, kan ge tillräckligt underlag och bör få resurser.

### *Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande*

Förvaltningen delar mycket av de synpunkter som framkommit. Det är särskilt viktigt att beredningsansvaret flyttas till stadsledningskontoret gällande ärenden av stadsövergripande karaktär inför beslut i kommunfullmäktige t.ex. riktlinjer. De verksamheter som bedrivs centralt har ibland tillräckligt underlag. De blir efterfrågade och bedöms också i rapporten vara väl fungerande.

När det gäller den vård som erbjuds av HVB Barn och ungdom delar förvaltningen rapportens uppfattningen att den mycket sällan passar de aktuella behoven eller är för dyr. Det som relativt oftare kan behövas är möjligen de institutioner som tar emot

akut, t ex Eurenii Minne och sådana institutioner som möter mycket speciella behov som t ex Kruton som har kompetens i hedersmordsfrågor.

I övrigt är det nödvändigt att se över HVB Barn och ungdoms verksamheter till såväl innehåll som priser.

Förvaltningen instämmer i att hemlöshetsfrågan som ju varit aktuell en tid inte får stanna vid att bli en härbärgeslösning. Mer långsiktiga lösningar behövs. Rapporten beskriver det som ett systemfel. Frågan är dock komplicerad med olika målgrupper och behov inom målgruppen och kan inte besvaras med en enda lösning.

Förvaltningen har många gånger tidigare påtalat att behovet för hemlösa i söderort är stort och att staden bör kunna betrakta tillgodoseendet av detta regionala behov som ett sätt att lösa en stor del av hela stadens problem. Långsiktiga lösningar kräver resurser, inte minst i form av personal, som stadsdelarna ensamma inte har möjlighet att finansiera. En regional lösning är också nödvändig för att få tillräckligt underlag för olika delmålgrupper bland de hemlösa.

**Liljeholmens stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

Stadsdelsnämnden beslutar överlämna och åberopa tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

*Reservation* anfördes av vice ordföranden *Magnus Hellström* och ledamöterna *Anne Wompa* och *Daniel Somos* (alla m) och ledamöterna *Karin Berggren* och *Elisabet Abelson* (båda fp) mot beslutet till förmån för det egna förslaget enligt följande.

SDN beslutar att:

1. Delvis godkänna och överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Därutöver anför följande:

Rapporten visar bl.a. på problemen med stadsdelsnämndsreformen. Dubbla beslutsnivåer och oklara ansvarsområden gör att det alltför ofta varken blir hackat eller malet. Ansvarsområdena för lokala nämnder och centrala facknämnder behöver istället renodlas. Ansvaret för kommunövergripande riktlinjer, principer, uppföljning mm. är förmodligen bäst att överföra till stadsledningskontoret.

**Liljeholmens stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 31 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### *Ärendets beredning*

Ärendet har utarbetats inom förvaltningsledningen. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 10 februari.

### *Liljeholmen stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande*

Förvaltningen avgränsar sitt svar till mer principiella frågor och gör ingen bedömning av de olika delverksamheter som bedrivs inom socialtjänstförvaltningen. Ett generell uppfattning är dock att verksamheten är välskött.

Frågeställningarna som utredningen har haft att ta ställning till är nära förknippade med SPO 3 och SLK:s omorganisation.

Socialtjänstförvaltningens uppgift att bereda ärenden till kommunstyrelsen avseende riktlinjer, principer och uppföljning inom socialtjänsten bör överföras till stadsledningskontoret i enlighet med det förslag som finns till nytt stadsledningskontor. Uppgifterna hör hemma i avdelningen för välfärd och utbildning. Några övergångslösningar, vilket föreslås av konsulten, kan inte vara aktuella då stadsledningskontorets nya organisation ska genomföras omgående.

När det gäller socialtjänstförvaltningen operativa verksamheter är en huvudfråga om det behövs en förvaltning/nämnd som bedriver verksamheter som kräver helhetsyn, är för specialiserade eller för små för att delas upp på olika stadsdelsnämnder. Alternativet är att lägga ut detta ansvar på vissa stadsdelsnämnder som kommunövergripande verksamheter (Kövar).

Stadsdelsförvaltningens uppfattning är att en egen förvaltning/nämnd är att föredra även i fortsättningen. En sådan nämnd borde då kunna få ansvar för alla verksamheter som riktar sig mot stadsdelsnämnderna. Inom äldreomsorgen finns dessa verksamheter idag som Kövar inom vissa stadsdelsnämnder, inom skola och förskola finns de hos utbildningsnämnden. En renodling i denna fråga vore bra.

En sådan nämnd ska då bara ha två uppgifter. För det första tillhandahålla verksamhet åt stadsdelsnämnderna som dessa är i behov av men som är för specialiserade eller för små för stadsdelsnämnderna själva att driva. Verksamheterna ska i sin helhet finansieras med intäkter från stadsdelsnämnderna. Eventuellt kan ett förbud övervägas mot att sälja verksamhet till andra kommuner för att säkerställa att man har ett fokus på stadsdelsnämndernas behov.

Denna nämnd måste ha en ständigt pågående organisationsöversyn för att anpassa verksamheterna till stadsdelsnämndernas behov. Stadsledningskontoret har i sin uppföljning av nämnden att se till att denna anpassning ständigt pågår. För vissa speciella

akuta behov kan en viss ledig kapacitet behövas. Det bör då vara kommunfullmäktige som gör bedömningen vilka behov dessa är och inte den egna nämnden.

Den andra uppgiften för denna nämnd är att ansvara för individinriktad verksamhet som riktar sig till mindre grupper med specifika behov eller jourverksamhet. För varje sådan verksamhet bör det kontinuerligt prövas var ansvaret ska ligga och vilken finansieringsform som är den riktiga.

**Norrmalms stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

1. Stadsdelsförvaltningens förslag till yttrande tillstyrks i huvudsak.
2. Stadsdelsnämnden stödjer utredningens förslag att centralt subventionera verksamheten för kriscentrum för kvinnor.
3. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

Nämnden delar utredningens bedömning att höga kostnader för anlitan­de av kriscentrum för kvinnor kan vara en orsak till att vissa stadsdelar inte utnyttjar denna viktiga inrättning. Av den anledningen bör också en viss subvention ske av denna verksamhet så att utsatta kvinnor alltid får den hjälp de behöver och att inte tveksamhet får råda om sådana stödsatser på grund av höga kostnader per vård­dygn för stadsdelsnämnderna.

*Reservation* anfördes av vice ordföranden *Inge-Britt Lundin m.fl.* (fp), ledamoten *Sebastian Cederschiöld m.fl.* (m) och ledamoten *Anders Broberg* (kd) som ansåg att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat att överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

**Norrmalms stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 28 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

Stockholms stad har, med hjälp av utomstående konsult, gjort en översyn av den verksamhet socialtjänstnämnden bedriver i syfte att bl.a. analysera möjligheterna till rationaliseringar och effektiviseringar. Översynen redovisas i en rapport som remitterats till samtliga stadsdelsnämnder för yttrande.

Förvaltningen delar i huvudsak de synpunkter som framförs i rapporten och de förslag till ytterligare utredning av vissa verksamheter som presenteras. Förvaltningen vill framhålla vikten av att det finns en för socialtjänsten sammanhållande nämnd eller motsvarande som ansvarar för stadsövergripande frågor inom verksamhetsområdet.

## *Ärendets beredning*

Detta ärende har beretts inom stadsmiljö- och planeringsavdelningen i samråd med barn- och ungdomsavdelningen samt vård- och omsorgsavdelningen.

### *Norrmalm stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande*

Den rapport utredningen presenterat ger en mycket bra beskrivning av den verksamhet socialtjänstnämnden bedriver och fokuserar på för stadsdelsnämnderna angelägna frågor. Förvaltningen delar i huvudsak de synpunkter som framförs i utredningen och de förslag till ytterligare utredning som presenteras.

Förvaltningen vill framhålla vikten av att det finns en för socialtjänsten sammanhållande nämnd eller motsvarande som ansvarar för stadsövergripande frågor inom verksamhets-området och som har en samlad bild av det arbete som bedrivs i staden. De utbildningar och övriga sammankomster som anordnas för t.ex. chefer är mycket värdefulla.

Förvaltningen delar utredningens förslag om att socialtjänstnämndens nuvarande ansvar för beredning av ärenden till kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige flyttas till stadsledningskontoret. Däremot ifrågasätter förvaltningen behovet av att i detta skede använda sig av någon övergångsform.

Vad gäller socialnämndens ansvar för s.k. operativa verksamheter instämmer förvaltningen i utredningens bedömning, d.v.s. att fördelarna med en sammanhållen stadsövergripande verksamhet överväger starkt jämfört med en decentralisering av ansvaret till stadsdelsnämnderna. Vissa verksamheter är, som framgår av rapporten, små och mycket specialiserade och som förvaltningen ser det skulle det inte vara möjligt att bygga upp och upprätthålla den kompetens som nu finns inom socialtjänstförvaltningen.

Förvaltningen delar uppfattningen om att de kundorienterade verksamheterna, d.v.s. Stockholm HVB barn och ungdom och Stockholm HVB vuxna, bör ses över för att bättre anpassas till stadens behov. Den låga beläggningen på flera institutioner, särskilt på barn- och ungdomsinstitutionerna, är ett tecken på att stadens samlade resurser inte utnyttjas effektivt. Förvaltningen vill samtidigt framhålla att det är beklagligt att man nu tvingas lägga ner både Barnbyn Skå och Lida familjebehandling. Dessa institutioner har fyllt en viktig funktion och också varit något av banbrytare vad gäller familjebehandling.

Vad gäller barn och ungdom anser förvaltningen att det är nödvändigt att staden tillhandahåller akut- och utredningsplatser för att garantera att barnets bästa ständigt kan hållas i fokus. Behovet av behandlingsplatser är däremot inte lika stort. Orsaken till detta är bl.a. att förvaltningen, liksom andra stadsdelsförvaltningar, allt mer arbetar med öppenvårdsinsatser och insatser ”på hemmaplan”. Genom de upphandlingar som

gjorts i staden finns numera också ett relativt stort och varierande utbud av behandlingsplatser.

När det gäller vuxna finns ett klart behov av att staden även fortsättningsvis kan erbjuda verksamheter som kan tillgodose de primära behoven av boende och omvårdnad. Förvaltningen använder sig i relativt stor utsträckning av härbärgen, inackorderingshem och olika former av stödboenden som finns inom Stockholm HVB vuxna. Under 2004 beviljades sammanlagt ett fyrtiotal personer den typen av insatser. Placering på institutioner med heldygnsomsorg förekom däremot i relativt liten omfattning. I några fall anlätades institutioner som staden upphandlat.

Förvaltningen delar utredningens uppfattning att det inom socialtjänstnämndens individ-orienterade verksamheterna finns en hög kompetens. Det är av allt att döma nödvändigt för en stad av Stockholms storlek att den typen av verksamheter bedrivs stadsöver-gripande. Det är också naturligt att dessa verksamheter, med undantag av boenden, finansieras genom anslag.

Vad gäller kriscentrum för kvinnor är förvaltningen tveksam till att fortsättningsvis subventionera eller, som nämns i rapporten, eventuellt anslagsfinansiera verksamheten. Som förvaltningen ser det är det inte priset i sig som är avgörande för i vilken utsträckning verksamheten utnyttjas utan snarare vad man "får för pengarna". I de fall förvaltningen bedömt att det finns behov av skyddat boende har man inte tvekat inför den höga kostnaden. Det kan naturligtvis tänkas att det inom andra stadsdelar finns ett större behov och att priset för insatsen därmed får en större betydelse.

Förvaltningens erfarenhet av effekterna av "tak över huvudet garantin" är inte att garantin utnyttjas för att, som framhålls i rapporten, "hålla sig undan" biståndsbedömning. Från förvaltningens sida har man i allmänhet kontakt med de personer som kan hänföras till stadsdelen och som använder sig av garantin. Det är dock i många fall svårt att motivera den enskilde att med hjälp av andra insatser söka bryta sitt missbruk och de beteenden i övrigt som lett till hemlös.

**Kungsholmens stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

Stadsdelsnämnden beslutar att överlämna remissen utan eget ställningstagande.

*Reservation* anfördes av *Birgitta Borg* (kd), *Mats G Nilsson m.fl.* (m) och *Didar Samaletdin m.fl.* (fp) mot nämndens beslut med hänvisning till sitt gemensamma förslag enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden tillstyrker förvaltningens förslag till beslut.
2. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande.

De övergripande målen för socialtjänstnämnden för 2004 till 2006 är att förebygga och motverka hemlöshet, att verka för minskat drogmissbruk samt att uppmärksamma kvinnornas och barnens situation. Efter 2004 års utgång står det klart att den politiska majoriteten är långt från måluppfyllelse. En översyn förefaller mot denna bakgrund motiverad.

Antalet hemlösa i Stockholm tycks ha ökat och hoten mot tak-över-huvudet garantin, med en fältförlagd biståndsbedömning, riskerar att utestänga hjälpbehövande med lågt förtroende för socialtjänsten från en organiserad stödverksamhet. Ett fördjupat arbete mot hemlöshet bör innefatta modeller för att hitta vägar att gå vidare från här-bärgesboende och motivera till vård, behandling och mer självständiga boendeformer. Rapportens beskrivning av tak-över-huvudet garantin, som ett "systemfel" missar den bärande idén att garantera tak över huvudet utan föregående biståndsbedömning.

**Kungsholmens stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 14 mars 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

På uppdrag av kommunfullmäktige har stadsdirektören låtit leda och genomföra en utredning av socialtjänstnämnden. Det praktiska utredningsarbetet har genomförts av konsulten Ingemar Knutsson från Öhrlings PricewaterhouseCoopers tillsammans med en referensgrupp bestående av direktören för socialtjänstförvaltningen och stadsdelsdirektörerna för Norrmalms och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningar.

Utredningsrapporten är i första hand en omfattande beskrivning av socialtjänstnämnden. Varje avsnitt beskriver olika delar - i första hand ur perspektiven ansvar och finansiering - och avslutas med punkterna Överväganden och slutsatser. Här följer en sammanfattning av dessa punkter (numreringen är från rapporten).

### ***Ärendets beredning***

Ärendet har arbetats fram av avdelningen för Individ och Familjeomsorg.

### ***Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande***

Kungsholmens stadsdelsförvaltning finner att rapporten består av mest beskrivningar och överväganden men av få konkreta förslag och man verkar anse att det mesta fungerar bra. Några exempel ges på hur intäktsfinansiering bör tillämpas mer konsekvent och ett projekt föreslås (avsnitt 5.2).

Frågan om anpassning av volym och kostnader för HVB-hem är viktig att fortsätta se över. Det är beklagligt att stadens egen prisnivå många gånger är högre än andra

upphandlade institutioners. Mer följsamhet och större lyhördhet för stadsdelsnämndernas behov är en angelägen och nödvändig fråga om stadens egna institutioner ska ha ett berättigande.

De två sista punkterna vad gäller hemlösa bör bli föremål för fortsatt diskussion. Ett ökat ansvar för stadsdelsnämnderna bör samtidigt innebära en motsvarande möjlighet att ta ut kostnader för boende för dem som har inkomster. Det nuvarande systemet är inte tillfredställande.

Idag fungerar "tak-över-huvud-garantin" så att personer med egen inkomst t.ex. i form av förtidspension eller sjukersättning kan göra av med sina pengar och sedan lägga in sig på härbärge. Stadsdelsnämnderna faktureras sedan kostnaden för boendet. Lite tillspetsat kan man säga att "tak-över-huvud-garantin" i dessa fall blir en garanti för gratis boende för personer som egentligen har inkomst att betala för sitt boende. Detta är inte bra – framför allt inte ur behandlingssynpunkt - utan man måste hitta ett system där de som har tillräcklig inkomst betalar för sitt boende.

**Katarina-Sofia stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

Stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

*Reservation* anfördes av vice ordförande *Margareta Björk m fl* (m) och *Margaretha Jernberg m fl* (fp) mot nämndens beslut till förmån för eget yrkande att ärendet överlämnas utan eget ställningstagande.

*Reservation* anfördes av *Patrik Holmberg* (kd) mot nämndens beslut till förmån för eget yrkande och därutöver anförda följande.

De övergripande målen för socialtjänstnämnden för 2004 till 2006 är att förebygga och motverka hemlöshet, att verka för minskat drogmissbruk samt att uppmärksamma kvinnornas och barnens situation. Efter 2004 års utgång står det klart att den politiska majoriteten är långt från måluppfyllelse. En översyn förefaller mot denna bakgrund motiverad.

Antalet hemlösa i Stockholm tycks ha ökat och hoten mot tak-över-huvudet-garantin, med en fältförlagd biståndsbedömning, riskerar att utestänga hjälpbehövande med lågt förtroende för socialtjänsten från en organiserad stödverksamhet. Ett fördjupat arbete mot hemlöshet bör innefatta modeller för att hitta vägar att gå vidare från boende på härbärgen och motivera till vård, behandling och mer självständiga boendeformer. Rapportens beskrivning av tak-över-huvudet-garantin, som ett "systemfel" missar den bärande idén att garantera tak över huvudet utan föregående biståndsbedömning.

**Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 17 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### *Sammanfattning*

På uppdrag av kommunfullmäktige har extern konsult gjort en översyn av socialtjänstnämnden ur måluppfyllelse och effektivitetssynpunkt. I slutrapporten, som stadsdelsnämnden fått för yttrande, ges förslag när det gäller ansvaret för ett antal sociala frågor. Inom två av förvaltningen närliggande områden, insatser för barn och ungdom respektive hemlösa, föreslås fortsatta utredningar. Övriga förslag till förändringar är av marginell betydelse för förvaltningens verksamhet. I huvudsak har förvaltningen inget att erinra mot förslagen. Dock redovisar förvaltningen vissa invändningar beträffande den fortsatta utredningen om insatser för barn och ungdom.

### *Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande*

Inom två områden som står förvaltningen nära, insatser för barn och ungdom respektive hemlösa, föreslås ytterligare utredningar. Övriga förslag till förändringar är av marginell betydelse för förvaltningens verksamhet. Förvaltningen har i huvudsak inget att erinra mot förslagen. Beträffande fortsatt utredning av insatser för barn och ungdom vill förvaltningen dock anföra följande:

Förvaltningen ställer sig frågande till utredarens förslag att ”tillsätta ett utvecklingsprojekt för barn och ungdomsstöd under ledning av stadsledningskontoret.”. Beläggningen inom HVB barn och ungdom är för låg och utredaren anser att ”en anpassning av verksamhetsinnehåll och volym till stadsdelarnas behov måste klarläggas i samverkan med stadsdelarna.”

Förvaltningen vill här framhålla att FoU-enheten har forskat kring barna- och ungdomsvården i Stockholms kommun under många år, vilket har redovisats i ett flertal rapporter. Det materialet i kombination med stadsdelsnämndernas kvalitetsarbete inom området bör utgöra ett tillräckligt bra underlag för att beslut ska kunna fattas i frågan. Att använda den kunskap som redan finns vore att uppfylla stadens mål om effektivt resursutnyttjande.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

**Kista stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 i enlighet med följande

Stadsdelsnämnden föreslår att förvaltningen överlämnar och åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande.

*Reservation* anfördes av vice ordförande *Birgitta Wahlman m fl* (m), ledamot *Lotta Gravenius m fl* (fp) och *Carina Andersdotter Sommar m fl* (kd) mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Kista stadsdelsnämnd lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

**Kista stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 28 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

#### ***Sammanfattning***

Förvaltningen tillstyrker rapportens förslag men betonar vikten av att förvaltningens verksamheter måste få ta del av resurser som finns inom socialtjänstnämndens organisation.

#### ***Ärendets beredning***

Ärendet har handlagts inom staben för avdelning Individ och Familj (IoF).

#### ***Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande***

Sammantaget tillstyrker förvaltningen rapportens förslag. Förvaltningen anser att socialtjänstnämnden även fortsättningsvis behåller sin upphandlingsfunktion gällande barn- och ungdomsvård. Förvaltningen menar att ansvaret för den övergripande gemensamma upphandlingen för staden inte får ta ifrån stadsdelsnämndernas möjligheter till självbestämmande att efter beslut köpa den insats eller plats som är mest prisvärd med hänsyn till behovet hos den enskilde.

Den analys som gjorts av verksamheten HVB barn och ungdom tyder på att delar av verksamheten av stadsdelarna bedöms vara för dyr och inte passande för stadsdelarnas behov. Förvaltningen instämmer i analysen.

Förvaltningen vill betona vikten av att stadsdelarna måste få ta del av de resurser som finns inom socialtjänstnämnden.

Invandrare från kulturer med annan tradition vad avser professionell inblandning i privata och familjära problem är ofta underrepresenterade i t.ex. familjerådgivningsverksamheten inom socialtjänstnämnden.

**Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd** beslutade den 15 februari 2005 i enlighet med följande

Stadsdelsnämnden föreslår att förvaltningen överlämnar och åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande.

*Reservation* anfördes av ledamot *Helen Jäderlund Eckardt m fl* (fp), vice ordförande *Fredrik Wallén* (kd) och ledamot *Catharina Hillerström Vagli m fl* (m) mot beslutet enligt följande.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkade att nämnden skulle lämna ärendet utan eget ställningstagande.

**Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 28 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

Remissen utgörs av en rapport från en konsultutredning som rör socialtjänstnämnden. Möjligheter till rationalisering och effektivisering redovisas.

### ***Ärendets beredning***

Ärendet har beretts inom för individ- och familjeomsorgen i Hässelby-Vällingby.

### ***Hässelby- Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande***

Inledningsvis efterlyser förvaltningen ett mer samlat grepp när det gäller relationerna mellan stadsledningskontor, facknämnder och stadsdelsnämnder. Således bör exempelvis tankegångarna i "SPO-utredningen", "förslag till ny organisation för stadsledningskontoret" och den nu aktuella "översynen av socialtjänstnämnden" samordnas.

Det är bra att socialtjänstnämnden ansvarar för de *kommunövergripande verksamheterna*, KÖV. Det borgar för enhetlighet i hela staden. KÖV bör inte föras över till stadsdelsnämnd. Då försvinner helikopterseende. Det vill säga att möjligheten för staden att hänsyn till olika behov och förutsättningar i olika delar av staden minskas. En annan risk är att en KÖV-ansvarig stadsdel präglar den kommunövergripande verksamheten så att egna stadsdelslokala intressen gynnas på bekostnad av andra. Även mer praktiska skäl talar för centralt placerade verksamheter, det är ofta lättare att besöka för brukare och stadsdelspersonal.

Förvaltningen efterlyser att socialtjänstnämnden i högre grad än hittills inbjuder anställda i stadsdelarna, inte bara chefer, som ämnessakkunniga i centrala *referensgrupper*, *nätverk* etc. Ute i de lokala verksamheterna finns kunskap och erfarenheter som behöver tas till vara i centralt planerings- och utvecklingsarbete. Goda exempel på nytänkande bör uppmärksammas. Samtidigt är det viktigt att den *samlade kunskapen* bland socialtjänstnämndens tjänstemän bevaras och även i försättningen blir lätt tillgänglig för anställda i stadsdelarna.

Förvaltningen märker sällan av resultatet av socialtjänstnämndens *uppsökande verksamhet*. Innerstadsdelarna kanske har mera samarbete.

Det är principiellt viktigt att staden ger socialtjänstnämndens intäktsfinansierade utförar-verksamheter sådana förutsättningar att en *sund konkurrenssituation* uppstår i förhållande till vårdgivare på den öppna marknaden. Stadens egen regi-verksamheter får varken privilegieras eller diskrimineras i förhållande till de externa alternativen.

#### Barn och unga

Staden bör inte driva kommunala HVB för barn och unga med förlustresultat. Trots tidigare stora utredningar har man ändå inte kommit till rätta med de ekonomiska problemen. En *marknadsanpassning* föreslås. Den höga kvalitetsnivån inom stadens HVB med för höga dygnstaxor som följd bör ses över annars blir verksamheterna för dyra för stadsdelsnämnderna. En mer ekonomiskt realistisk ”good enough” nivå efterlyses. I dagsläget framstår det privata utbudet av institutioner på den öppna marknaden som mer intressant.

Stadens grundsyn, att de egna HVB-hemmen finns till för att de mest utsatta barnen ska garanteras vård, är inte längre fullt tillämplig. Stadens garanti behövs knappast längre eftersom någon generell bristsituation inte längre råder. Stadens (socialtjänstnämndens) engagemang bör koncentreras på grupper och problemtyper som kräver *hög personell kompetens* för att nå behandlingsresultat bör emellertid värnas i särskild ordning, exempelvis:

- tidiga anknytningen mellan förälder och spädbarn (Duvnäs familjestöd)
- skyddat boende för ungdomar med hedersrelaterad problematik (Kruton)
- barn i låg-mellanstadieåldern med mycket allvarlig psykisk problematik, (Skå, motsvarande)

Förvaltningen vill samtidigt påpeka att det saknas bra vård för ungdomar med *missbruksproblematik* i Stockholm. Bra insatser med möjlighet till både dygnetrunt- och öppenvård i Stockholm efterlyses. Eftersom detta saknas i det upphandlade privata utbudet föreslås att socialtjänstnämndens HVB barn o unga ser över möjligheten att utveckla detta.

Den rabatt som HVB BoU använt under året, första veckan gratis, är alldeles för liten för att inverka på valet av vård. Alltför billigt får det dock inte vara. Då riskeras onödiga placeringar.

Förvaltningen avråder från fler kostsamma utredningar angående hur HVB BoU ska fungera.

#### Misshandlade kvinnor

Kriscentrum för kvinnor vänder sig till misshandlade kvinnor. Eftersom verksamheten ställer särskilt med särskilt höga krav på skydd, säkerhet samt stöd och behandling av kompetent personal bör anslagsfinansiering övervägas.

### LSS-kollo

I fråga om LSS-kollo bör den princip tillämpas som innebär att den kommunala instans som att rätten att bevilja en viss förmån även har betalningsansvar för densamma. Med andra ord bör de budgetmedel som avsatts för LSS-kollo föras över från socialtjänstnämnderna till stadsdelsnämnderna.

### Tak över huvud

Förvaltningens ställer sig tveksam till den ordning som innebär att Socialjouren kan bevilja härbärgesboende åt en hemlös person men sedan skicka fakturan till stadsdelsnämnden. Principen bör snarare vara att rätten att bevilja en förmån och betalningsansvaret för denna förmån bör ligga på samma kommunala instans. Den nuvarande ordningen försämrar dessutom möjligheterna till verkningsfulla behandlingsinsatser för hemlösa som exempelvis behöver missbruksvård.

Förvaltningen efterlyser en justering av detta *systemfel* som innebär att hemlösa vandrar runt på olika härbergen utan att bli biståndsbedömda. Förvaltningen, som bedömer att det nuvarande systemet för fördelning av resurser till boende för hemlösa missgynnar Hässelby-Vällingby välkomnar en systemöversyn. Erfarna socialarbetare i Hässelby-Vällingby är beredda att medverka i arbetet med en sådan justering och översyn.

### Alkohol och narkotika

Behandlingsenheten för alkohol- och narkotikaberoende är en bra verksamhet som dock måste anstränga sig mera för att marknadsföra sig bland personal inom stadsdelsnämndernas missbruksvård.

**Skärholmens stadsdelsnämnd** beslutade den 16 mars 2005 att tillstyrka förvaltningens förslag till beslut och att avslå (kd:s) förslag till beslut.

*Reservation* anfördes av ledamoten *Mikael Nordstedt* (kd) mot beslutet att avslå kristdemokraternas förslag till beslut och anförde därutöver följande.

De övergripande målen för socialtjänstnämnden för 2004 till 2006 är att förebygga och motverka hemlöshet, att verka för minskat drogmissbruk samt att uppmärksamma kvinnornas och barnens situation. Efter 2004 års utgång står det klart att den politiska majoriteten är långt från måluppfyllelse. En översyn förefaller mot denna bakgrund motiverad.

Antalet hemlösa i Stockholm tycks ha ökat och hoten mot tak-över-huvudet garantin, med en fältförlagd biståndsbedömning, riskerar att utesluta hjälpbehövande med lågt förtroende för socialtjänsten från en organiserad stödverksamhet. Ett fördjupat arbete mot hemlöshet bör innefatta modeller för att hitta vägar att gå vidare från härbärges boende och motivera till vård, behandling och mer självständiga boendeformer.

Rapportens beskrivning av tak-över-huvudet garantin, som ett ”systemfel” missar den bärande idén att garantera tak över huvudet utan föregående biståndsbedömning.

**Skärholmens stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 4 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

### ***Sammanfattning***

Enligt direktiven har utredningen haft i uppdrag att analysera och se över möjligheter till rationaliseringar och effektiviseringar i verksamheten. Utredningen skulle även lämna förslag avseende ansvaret för sociala frågor och bedöma om de verksamheter som finns under socialtjänstnämnden drivs rationellt och till stadsdelsövergripande nytta.

### ***Skärholmen stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande***

Socialtjänstnämnden är liksom stadsdelsnämnderna en facknämnd direkt under kommunfullmäktige och har till uppgift att bereda ärenden till kommunstyrelsen angående riktlinjer, principer och uppföljning inom socialtjänsten (utom äldreomsorgen). Det utredande och beredande ansvaret ligger samtidigt på stadsledningskontoret. Efter socialtjänstnämndens beslut med förslag till kommunstyrelsen kan därmed ytterligare en beredning genomföras av stadsledningskontoret. Socialtjänstförvaltningen och stadsledningskontoret samverkar mycket nära innan ett förslag läggs fram till socialtjänstnämnden eller kommunstyrelsen.

Förvaltningen har inga invändningar mot utredningens förslag att beredningsansvaret tas över av stadsledningskontoret för frågor som ska behandlas av kommunstyrelsen/kommunfullmäktige och som är stadsövergripande inom socialtjänsten. Vi vill framhålla att det är viktigt att i utrednings- och beredningsarbetet ta tillvara den sakkunskap som finns i socialtjänstförvaltningen, vilket också föreslås genom obligatoriskt samrådsförfarande.

### **Socialtjänstnämndens specialiserade verksamheter**

#### ***Utflyttning av verksamheter***

Utredningen har övervägt möjligheter och nackdelar med att flytta ut stadsövergripande verksamheter till stadsdelarna och konstaterat att det inte framkommit några skäl att flytta dessa från socialtjänstnämnden till stadsdelsnämnderna. Fördelarna med en gemensamt sammanhållen stadsövergripande verksamhet för socialtjänstfunktioner överväger. Stadsdelsförvaltningen har ingen annan synpunkt men anser att samarbetet och kontakterna med ytterstadsstadsdelarna kan förbättras.

Stockholm HVB (hem för vård eller boende) barn och ungdom

Enligt direktiven har utredaren belyst finansieringsformerna för institutions- och behandlingsplatser och kommit fram till att Stockholm HVB barn och ungdoms verksamhet bör utredas ytterligare. Stockholm HVB barn och ungdom erbjuder akut-, utrednings- och behandlingsplatser samt öppenvård för barn, ungdom och familjer. Verksamheten har länge haft låg beläggning och som en följd av detta betydande underskott i boksluten.

Skärholmens stadsdelsförvaltning har de senaste åren haft allt högre vårdkostnader för barn/ungdom och deras familjer. Det har varit nödvändigt att utveckla nya verksamheter och metoder för att öka möjligheterna till insatser på hemmaplan och hitta lösningar i öppenvård som alternativ till placering på institution.

I Skärholmen har behovet av insatser till stöd och skydd för kvinnor med barn ökat och vi har i många fall använt Kriscentrum (Stockholm HVB), som har kompetens att ta emot familjer i situationer av hot och våld. Kriminella eller missbrukande ungdomar är en stor grupp, där vi ofta saknar lämpliga placeringsalternativ. De behandlingsinstitutioner som finns idag motsvarar inte alltid de enskilda barnens och ungdomarnas behov. Detta gäller flera institutioner, även enskilda vårdgivare. Behandlingsinsatserna behöver anpassas utifrån aktuell forskning och metodutveckling. Stadsdelarna behöver varierade och flexibla lösningar i arbetet med barn/ungdom/familjer. De projekt som startat inom socialtjänstförvaltningen (Teamet för familjer och Glappet för ungdomar) är bra initiativ, där avsikten är att få till stånd ett tätt samarbete mellan stadsdelarna och institutionspersonal, övervägande om nya arbetssätt och kortare behandlingstider.

Mot denna bakgrund stödjer förvaltningen förslaget om ett utvecklingsprojekt, som ska klarlägga hur stadens resurser kan användas på bästa sätt av samtliga stadsdelsnämnder. Projektet ska utveckla samverkansformer mellan stadsdelarnas öppenvård och socialtjänstförvaltningens olika resurser för stöd till barn och unga.

Vi antar att även placeringsenhetens funktion kommer att belysas i detta sammanhang.

#### *Stockholm HVB vuxna*

När det gäller utredningens överväganden och slutsatser om HVB vuxna delar inte stadsdelsförvaltningen bedömningen att stadsdelarnas efterfrågan inte är tillräckligt stor och att platser därför måste säljas till andra kommuner.

Om HVB vuxna skulle anpassa sin verksamhet helt efter stadens behov, skulle verksamheten sannolikt bli sämre och mindre kostnadseffektiv. Det skulle bli svårare att hantera beläggningstoppar och beläggningssvackor samt att upprätthålla kvalitén i vissa verksamheter. En viss försäljning av platser till andra kommuner möjliggör rimligen högre och stabilare medelbeläggning och underlättar styrning till enskilda verksamheter.

### *Tak över huvud-garantin (TÖG)*

Utredningen diskuterar konsekvenser av TÖG-en för socialtjänstförvaltningen och stadsdelarna. Stadsdelsförvaltningen delar utredningens slutsatser men saknar en mer problematiserande och fördjupande hållning till insatser som i praktiken ofta subventionerar missbrukartillvaro och försvårar motivation till drogfritt boende/behandling inom ramen för HVB vuxna. Förhållandet att drogfritt boende inom HVB vuxna för den enskilde missbrukaren som har egna inkomster (oftast sjukbidrag/pension) i praktiken ofta är dyrare än lågtröskelboende, med en mer tillåtande hållning till drogmissbruk, berörs inte.

Boende vid exempelvis inackorderingshem har som regel att klienten själv betalar sin egenavgift till institutionen, medan härbärgena inte har detta krav. Då stadsdelsförvaltningarna har svårt att direkt få in dessa medel av personer som befinner sig i aktivt missbruk, samtidigt som det är svårt att neka dem boende på härbärke, uppstår en situation som kan illustreras i följande exempel.

En person med pension på 6 500 kr/månad vid boende på inackorderingshem ska betala  $30 \times 149 \text{ kr/dygn} = 4\,470 \text{ kr}$  till institutionen för boende och mat. Återstår 2 030 kr/månad. Vid boende på härbärke, där personer vägrar att betala egenavgift till sin stadsdelsförvaltning - och förvaltningen bedömer att man inte enligt socialtjänstlagen kan neka honom logi - kan pensionen i det närmaste ograverad användas till droger. Mat, logi och kläder tillhandahålls i princip utan kostnader för den enskilde missbrukaren som bor på härbärgen och som uppsöker vissa frivilliga organisationers dagverksamheter. Missbrukaren får hjälp att åstadkomma gynnsamma betingelser för fortsatt missbrukartillvaro. Betingelser som han skulle ha svårt att åstadkomma på egen hand. Motivationen att söka sig till drogfria alternativ inom ramen för Stockholm HVB - eller andra vårdgivare – minskar.

Skärholmens stadsdelsförvaltning har ett mycket gott samarbete med socialtjänstförvaltningens olika verksamheter som riktar sig till, och samordnar, insatser för utsatta människor.

### *Avslutningsvis*

Utredningen har bl.a. belyst socialtjänstnämndens uppdrag i utrednings- och beredningsarbete, nämndens ansvar för kund- och individorienterade verksamheter, finansieringsformer för institutions- och behandlingsplatser och möjligheter till effektivisering. Utredningen har lyft fram de problem som finns inom vissa områden och föreslagit åtgärder. Förvaltningen är positiv till de slutsatser och förslag som utredningen presenterar, av vilka några kommenteras ovan, och föreslår att stadsdelsnämnden som sitt yttrande till finansroteln överlämnar detta tjänsteutlåtande.

**Hägerstens stadsdelsnämnd** beslutade den 17 februari 2005 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kommunstyrelsen.

**Hägerstens stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande, daterat den 31 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

#### ***Sammanfattning***

En översyn har gjorts av socialtjänstnämnden vad gäller bl.a. ansvarsfrågor och finansiering. Utredningen föreslår att stadsledningskontoret ska få det fulla ansvaret för beredning av ärenden till kommunstyrelsen, att ett särskilt projekt ska ägnas åt att undersöka om det är möjligt att tillskapa vårdkedjor för barn och ungdom samt att effekterna och ansvaret för stadens insatser för hemlösa ska utredas. Förvaltningen instämmer i de slutsatser som dras i utredningen och har inget att invända mot förslagen till förändringar.

#### ***Ärendets beredning***

Ärendet har beretts inom avdelningen för social omsorg.

#### ***Bakgrund***

I budgeten för 2004 gav kommunfullmäktige i uppdrag till kommunstyrelsen att leda en översyn av socialtjänstnämnden med syfte att bl.a. klarlägga vissa ansvarsfrågor samt om nämndens verksamheter bedrivs rationellt och till nytta för hela staden. Resultatet av översynen har nu presenterats i en rapport, som Hägerstens stadsdelsförvaltning beretts tillfälle att yttra sig över.

De viktigaste övervägandena som gjorts i översynen gäller beredningsarbete, ansvar och finansieringsformer samt verksamhetsfrågor.

#### ***Förvaltningens synpunkter***

##### **Beredningsarbete**

För närvarande har både socialtjänstförvaltningen och stadsledningskontoret i uppgift att bereda ärenden till kommunstyrelsen vad gäller riktlinjer och principer inom socialtjänsten. I praktiken samverkar tjänstemännen mycket nära, men dubbla beredningar av ärenden kan förekomma innan ett ärende tas upp till beslut i kommunstyrelsen.

Utredningen föreslår nu att stadsledningskontoret ska ha hela ansvaret för beredning av ärenden till kommunstyrelsen. Förvaltningen instämmer i att detta bör ge både större effektivitet och tydlighet i förhållandet mellan socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna.

### **Ansvar för vissa verksamheter**

Socialtjänstnämnden ansvarar för ett antal små och specialiserade verksamheter som drivs gemensamt för hela staden samt för institutioner och platser för barn, familjer och vuxna med psykosociala eller andra problem.

Utredningen föreslår inte några förändringar vad gäller ansvaret för dessa verksamheter, utan menar att det bör ligga kvar hos socialtjänstnämnden.

Förvaltningen håller med om att ett samlat ansvar är mest rationellt, vilket också konstaterats vid de överväganden av stadens organisation som gjordes i samband med stadsdelsreformen.

### **Stockholm HVB Barn & Ungdom**

De flesta av socialtjänstnämndens institutions- och behandlingsplatser finansieras genom att de säljs till stadsdelsnämnder och andra kommuner.

Vissa platser subventioneras av staden centralt.

Stockholm HVB Barn & Ungdom har tretton verksamheter med platser för akutplacering, utredning och behandling på institutioner, i stödboende, jourhem och öppenvård in. Beläggningen av platser har varit låg under 2004, trots att vissa placeringar subventionerats genom att stadsdelarna kunnat akutplacera barn och ungdomar utan kostnad för den första veckan.

Utredningen anser att det finns behov av ett utvecklingsprojekt för barn- och ungdomsstöd där HVB B&U:s verksamhet utreds och relateras till stadsdelarnas öppenvårdsverksamhet så att vårdkedjor kan skapas, från förebyggande och öppenvårdsverksamhet till de olika former av vård som HVB B&U tillhandahåller. Projektet ska genomföras i samarbete mellan socialtjänstförvaltningen och stadsdelarna och ska ha som utgångspunkt att volymen på HVB B&U ska anpassas till stadens egna samlade behov.

Förvaltningen anser att det är bra med ett sådan projekt, vars tankar förefaller vara helt i linje med den förskjutning mot öppenvård som skett bl.a. i Hägersten.

### **Stockholm HVB Vuxna**

Socialtjänstförvaltningens verksamhet för vuxna bedrivs inom 19 enheter uppdelade i behandlingsprogram, omvårdnad och stödboende. Beläggningen är god. Verksamheten är i huvudsak anslagsfinansierad.

Platserna köps till största delen av stadsdelsnämnderna, men viss försäljning av platser sker till andra kommuner. Utredningen anser att utbudet av platser är något för stort i förhållande till stadens egen efterfrågan och föreslår fortsatt utredning om vad som kan göras för att anpassa verksamheten bättre till stadsdelsnämndernas behov. Förvaltningen har inget att erinra mot förslaget.

### **Finansieringsformer för institutions- och behandlingsplatser**

Utredningen föreslår inga ändringar vad gäller finansieringen av vård- och behandlingsplatser, utan förordar, bl.a. utifrån SPO-utredningen, fortsatt intäktsfinansiering som det enda tänkbara. För att inte ekonomiska omständigheter ska hindra en placering av t.ex. barn och ungdomar menar utredningen ändå att det är möjligt att ha en viss fortsatt subventionering av kostnaden för akutplaceringar av barn och ungdom. Förvaltningen menar också att intäktsfinansiering är nödvändig för att anpassa verksamheten till efterfrågan, men att ett yttersta skydd alltid måste kunna garanteras för särskilt utsatta grupper, som barn, ungdomar och misshandlade kvinnor. Någon form av subventionering av akutplatser kan därför vara nödvändig.

### **Medel för personalutbildning**

Resurser finns hos socialtjänstförvaltningen för utbildning av medarbetare inom stadsdelsförvaltningarna om drog- och brottsförebyggande verksamhet samt kvinnofridsfrågor. Utredningen föreslår ingen förändring av detta. Förvaltningen instämmer i bedömningen att det inte finns några fördelar med att fördela de tämligen begränsade summor som det här är frågan om till stadsdelarna.

### **Individorienterade verksamheter**

Inom socialtjänstförvaltningen individorienterade verksamheter finns uppsökande verksamhet, enheter för öppenvård, akut- och korttidsboenden, Kriscentrum för kvinnor, socialjouren m.m. Utredningen finner att verksamheterna generellt fungerar bra, men att bl.a. insatserna för hemlösa bör bli föremål för ytterligare analys och bedömning.

Insatserna för hemlösa behöver utredas närmare både vad gäller deras effekter och ansvaret för dem. Utredningen påpekar att det finns risk för att nuvarande insatser medverkar till att personer blir kvar i hemlöshet och inte får den vård och behandling som de behöver. Vad gäller ansvaret bör övervägas om stadsdelsnämnderna bör ta ett större ansvar för de hemlösa och om enheten för hemlösa ska ha en annan inriktning på sitt arbete.

Förvaltningen finner att utredningens konstateranden stämmer väl överens med de iakttagelser som gjorts i Hägersten och som förvaltningen fört fram i olika sammanhang. Förslaget om fortsatt utredning om hur de hemlösa ska få bäst hjälp välkomnas därför.